

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

BEDÝNKY PŘÍBĚHŮ ŠPANĚLSKO

METODICKÉ A PRACOVNÍ LISTY

pro 5.–6. ročník

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Jak pracovat s metodickými materiály?

Dostávají se Vám do rukou metodické materiály pro práci s dětmi – **Bedýnky příběhů**, které vycházejí z dlouhodobého projektu InBáze zaměřeného na realizaci multikulturních vzdělávacích programů ve školách a dalších veřejných prostorech. Kultura konkrétních zemí je dětem a dospělým přiblížena pomocí vyprávění pohádek, povídaní o zemi a výtvarných dílen, na nichž mají účastníci možnost své zážitky zpracovat pomocí tradičních materiálů a technik dané země.

Veškeré naše zkušenosti z realizace stovek programů v pražských i mimopražských školách jsme se snažili vložit do následujících metodických materiálů a předkládáme Vám metodiku zaměřenou na **Španělsko**.

Materiály jsou zpracované jako inspirace v rámci **průřezového tématu multikulturní výchova** a mají sloužit jako odrazový můstek k poznávání jiných kultur. Každý z nás má svůj vlastní postoj a přístup k výuce a při kontaktu s dětmi jim také předáváme své zkušenosti a názory, proto při práci s metodikou můžeme volit a upravovat aktivity a témata, která nás zajímají a jsou vhodná pro konkrétní věk a danou skupinu dětí, se kterou právě pracujeme. Časová dotace u aktivit je také orientační, a je třeba ji vždy zvážit a přizpůsobit konkrétním podmínkám.

Metodické materiály mají několik částí. **Kultura a jazyk** konkrétních zemí **jsou žákům přiblíženy pomocí pohádek (lidových nebo autorských)**, které pomáhají poznat osobitost země a představují tak důležitý **pramen k pochopení identity lidí**, kteří z ní pocházejí. Dále jsou v metodice informace o dané zemi zpracované do jednotlivých předmětů: *Český jazyk, Vlastivěda, Přírodověda, Matematika, Pracovní a výtvarná výchova, Anglický jazyk, Hudební výchova a Tělesná výchova*.

V materiálech **najdeme pracovní listy s nejrůznějšími úkoly**, pohybové a výtvarné činnosti, ale i hudební a divadelní aktivity, jazykové hry, audionahrávky a video ukázky, odkazy na tipy a zajímavosti. Tyto aktivity jsou představeny s využitím **různých výukových metod a strategií**, jako jsou například: skupinová, párová a samostatná práce, didaktická hra, zážitková metoda, projektové vyučování, prezentace, výklad, diskuse, čtení, pozorování, předvídání, brainstorming, poslech a imitace a další.

Jedná se o **určitý návod**, jak s informacemi o konkrétní zemi pracovat, ale není nutné se snažit zařadit do výuky všechny aktivity a striktně dodržovat navržené postupy a instrukce. **Metodika funguje jako celek** a jednotlivé oblasti jsou vzájemně provázány, **ale také ji můžeme rozdělit na jednotlivé části** a pracovat s nimi zvlášť v průběhu roku.

Přejeme příjemnou zábavu při práci s metodikou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

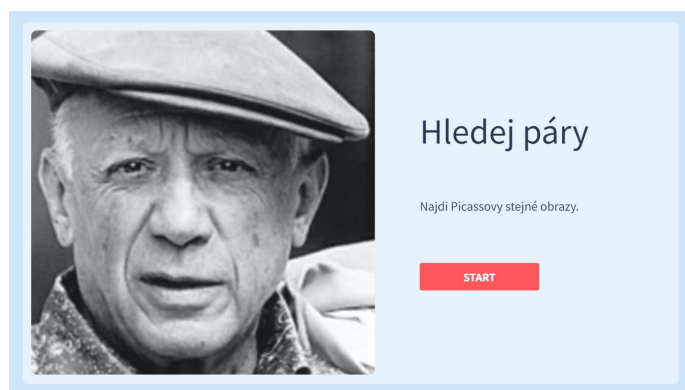
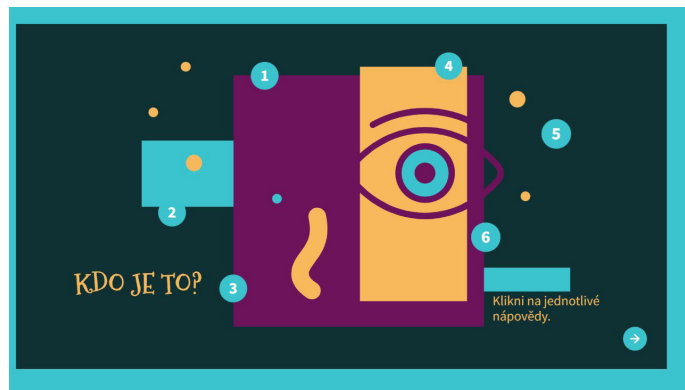
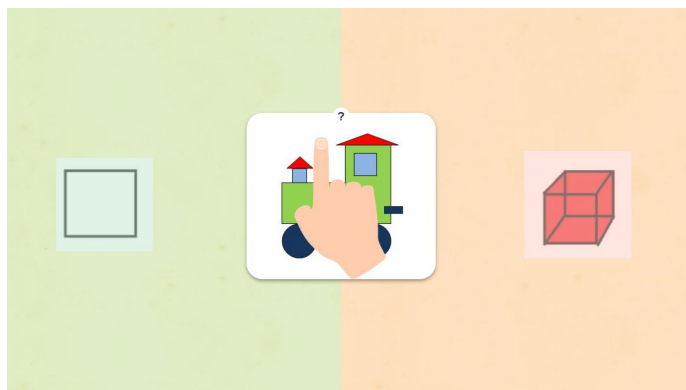
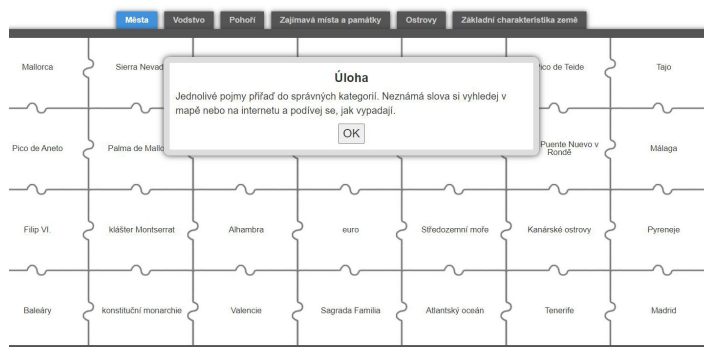
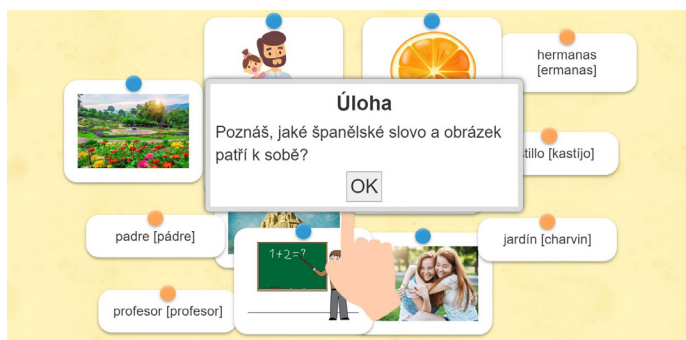

K metodickým a pracovním listům byl nově vytvořen i interaktivní materiál pro žáky.

Na portálu LearningApps.org a Genial.ly je možné dostat se k dalším aktivitám. Konkrétně jsou k dispozici tato cvičení (pro zobrazení stačí kliknout na hypertextový odkaz):

- Český jazyk – Španělská slova z pohádky – [ZDE](#)
- Vlastivěda – Španělsko a jeho regiony – [ZDE](#)
- Matematika – Čtverec vs. krychle – [ZDE](#)
- Hudební výchova – Španělská populární hudba – [ZDE](#)
- Výtvarná a pracovní výchova – Obrazy Pabla Picassa – [ZDE](#)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

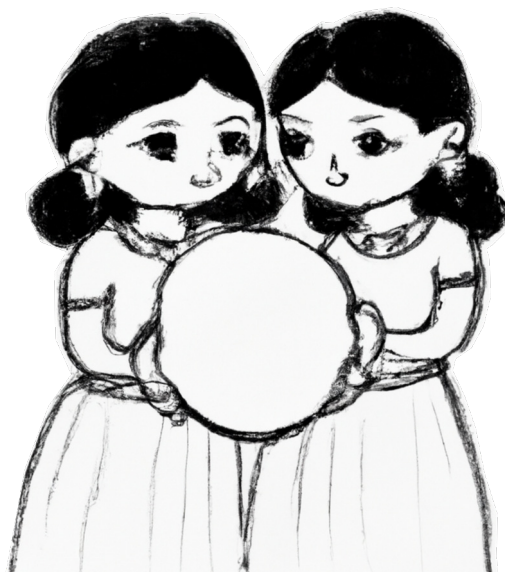

METODICKÉ LISTY – POHÁDKA (PL 1–3)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk, Vlastivěda, Výtvarná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, diskuze, brainstorming, samostatná a párová práce, prezentace, práce s textem
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	poznávání cizí země a její kultury pomocí pohádky, rozvoj slovní zásoby a kreativity, seznámení s maurskou architekturou
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, text pohádky, pracovní listy (PL1–3), psací a kreslicí potřeby

Postup:

Na začátku hodiny se společně seznámíme se španělskou pohádkou „Dvě sestry a pomeranč“. Žákům představíme její název (můžeme ho napsat na tabuli) a ptáme se: *O čem bude asi pohádka vyprávět? Jaký bude její příběh? Jaký vztah mezi sebou asi mají sestry? Co se mezi nimi stane?* atd. Společně provedeme brainstorming. Klíčová slova žákovských odpovědí zapisujeme na tabuli, po seznámení s textem pohádky totiž vyhodnotíme, zda se žáci svými tipy skutečnému ději přiblížili. Pohádku si společně přečteme na interaktivní tabuli po promítnutí [ZDE](#) (strana 5) nebo ji žákům vytiskneme a rozdáme do lavic. Celý text pohádky je umístěn na další straně.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

Dvě sestry a pomeranč

Na krásném hradě nedaleko středomořského pobřeží žil jeden Maur, velmi vzdělaný muž, statečný bojovník a schopný vládce, jménem Mohamed Ben Tahir.

Ben Tahir tam žil se svými dvěma dcerami, na jejichž vzdělání velice dbal, proto je už od útlého dětství svěřil do rukou jednomu z nejproslulejších učenců své doby, Abu Al Judovi. Vznešené panny trávily dlouhé hodiny v palácových zahradách s vyhlídkou do majestátní krajiny a jejich moudrý učitel jim přitom vštěpoval široké znalosti literatury i věd.

Každé ráno Ben Tahir pozoroval, jak si jeho dcerky hrají v zahradách a jak elegantně, prostě a způsobně se přitom chovají, a usmíval se. Ale jednoho dne se ty dvě sestry k všeobecnému překvapení začaly hádat. Otec nemohl uvěřit vlastním očím, a tak utíkal za jejich učitelem Abuem, aby se ho zeptal, proč se dívky hádají.

„Co se to děje s mými milovanými dcerami, Abu?“ zeptal se Ben Tahir vychovatele.

„Prou se o pomeranč, vzácný pane,“ odpověděl mu.

„O pomeranč?“

„Přesně tak, pane, o ten jediný pomeranč, který letos vyrostl na pomerančovníku na našem nádvoří a který obě dívky zatoužily mít jen pro sebe.“

„Ihned rozdělte ten pomeranč na dvě poloviny, každou pro jednu z dívek, tak to bude podle všeho nejspravedlivější a nejrozumnější,“ pravil na to Maur.

„Udělejte, co poručím!“

A tak moudrý učitel sešel na nádvoří, rozkrojil pomeranč na dvě stejné poloviny a každou z nich odevzdal jedné z rozhádaných stran, přesně jak mu to nakázal jeho pán.

Každá z dcer se uchýlila do jednoho kouta nádvoří se svojí polovinou pomeranče, kterou získala s takovými obtížemi. Maur, který je sledoval ze své věže, byl spokojený, že je spravedlivě podělil, že má každá svoji polovinu a všechno bude jako dřív.

Jenže protože měl tu výsadu, že mohl vše pozorovat z výšky, spatřil, že jedna ze sester zhltala dužinu své poloviny pomeranče a zahodila slupku, zatímco druhá dívka ihned zahodila dužinu a nechala si jen slupku. Obě usedavě plakaly a nevypadaly, že jsou spokojené s tím, co mají.

„Pověz mi, Abu, proč jsou mé dcery stále smutné?“ zeptal se Ben Tahir.

„Víte, ačkoli se zpočátku zdálo, že rozdělit pomeranč na dvě poloviny je to nejmoudřejší, ukázalo se, že to bylo hloupé rozhodnutí, vzácný pane.“

„Nazýváš mě hloupým, poddaný?“ vykřikl Ben Tahir.

„Ne, pane, říkám jen, že moudřejší by bylo rozdělit pomeranč tak, že bychom celou slupku dali té z nich, která ji chtěla nastroihat do moučníku, který chtěla připravit, a celou dužinu té z dívek, která ji chtěla prostě sníst.“

„Ale jak jsem to měl předtím, než jsem dal pomeranč rozdělit, tušit, starý Abu?“

„Stačilo se jich jen zeptat. Stačilo se jich jen zeptat a lépe je znát, než za ně rozhodnout, vzácný pane.“

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

Po přečtení se žáků ptáme, zda všemu rozuměli. Předpokládáme, že žáci nebudou vědět, co znamená, že Ben Tahir byl **Maur**. Vysvětlíme jim proto, že **Maur, resp. Maurové** je historické označení pro obyvatele převážně arabského původu z muslimských oblastí severní Afriky a Pyrenejského poloostrova, kteří žili v dnešním Španělsku a Portugalsku. Jejich náboženstvím byl islám a díky své kultuře ovlivnili architekturu v této oblasti. Ukázky z oblasti architektury si ukážeme v další části hodiny.

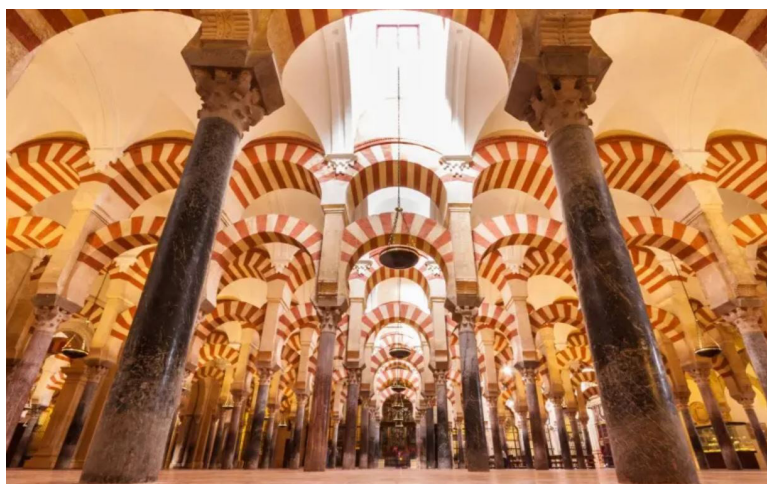
Nyní pokračujeme a společně na tabuli vyhodnotíme (nepravdivé vyškrtnáme), které nápady z úvodu hodiny se v pohádce objevily a které nikoliv. Dokud mají žáci k dispozici text pohádky, rozdáme jim **PL1**. Necháme je přečíst zadání a úkol vypracovat. Pracují sami, poté kontrolují se spolužákem v lavici. Pokud si žáci nejsou jistí, kontrolujeme řešení i společně ve třídě.

Správné řešení: 1 ANO, 2 NE, 3 NE, 4 ANO, 5 NE, 6 ANO, 7 NE, 8 ANO, 9 NE, 10 ANO

Dále si s žáky blíže představíme místo, kde se děj pohádky asi odehrává. V příběhu slyšeli, že sestry žijí „na krásném hradě nedaleko středomořského pobřeží“. Ptáme se proto: *Jak asi takový hrad vypadá? Jak si ho představujete? Kolik má věží/oken/zahrad? Z jakého materiálu je postaven? Je starý, nebo moderní?* apod.

Tip: Pokud mají žáci o diskuzi zájem a baví je představovat si hrad, ve kterém sestry asi žijí, můžeme jim nabídnout aktivitu na **PL2** – mohou nakreslit svou představu hradu a potom své obrázky představit ve třídě spolužákům. Aktivitu zařazujeme i dle časových možností ve výuce. Žáky necháme malovat dle vlastní fantazie.

Po diskuzi a brainstormingu se vrátíme k tématu maurská architektura. Žákům jsme již vysvětlili, kdo byli Maurové. Jejich vliv na tomto území se mezi lety 711 a 1492 výrazně propsal do tehdejšího stavitelství, kdy tvořili v tzv. **maurském slohu**. Stavby z této doby jsou charakteristické díky výrazným **obloukům** ve tvaru podkovy, oblouk byl bohatě členěný, zdobený, často pruhovaný.

Druhým prvkem byly tzv. maresky (maurské **arabesky**) – ornamenty vytvořené různými drobnými částmi.

Žákům ukážeme obrázky. Poté rozdáme pracovní list **PL3**, na kterém žáci najdou křížovku. Necháme je pracovat a po vyluštění si společně ukážeme a přiblížíme slavný hradní komplex **Alhambra** (**řešení křížovky**), který je typickou ukázkou maurského umění v jižním Španělsku. Nějak takto proto mohl vypadat hrad, na kterém žil Ben Tahir z pohádky.

Promítneme si tento **obrázek** a vysvětlíme, že Alhambra je název hradu, resp. středověkého komplexu paláců a pevností maurských panovníků, které se nachází v jižním Španělsku ve městě **Granada**. Památku žákům můžeme představit i prostřednictvím panoramatického videa **ZDE** (video má 5:43 min).

Pokud žáci svou představu hradu kreslili, můžeme je společně porovnat.

Tip: I v České republice máme několik staveb, které jsou inspirovány neomaurským stylem. Můžeme si je společně vyhledat na internetu. Jedná se např. o **minaret** u zámku v Lednici nebo **Španělskou synagogu** (odkaz obsahuje i video a 3D prohlídku, v synagoze navíc sídlí i Židovské muzeum) či **Jeruzalémskou synagogu** v Praze.

Podrobné řešení křížovky:

Jaké ovoce je v názvu pohádky?

Učitel vštěpoval dívkám znalosti vědy a

Jak se jmenuje typ sídla, kde žije Ben Tahir a jeho dcery?

Jak se řekne španělsky pomeranč? Španělský název pohádky ti napoví.

Jaké je první jméno Bena Tahira?

Jak se jmenuje učitel?

Jak se jmenuje strom, na kterém rostou pomeranče?

Jak se jmenuje měkká a šťavnatá část pomeranče?

pomeranč **A**

literatury **L**

hrad **H**

naranja **A**

Mohamed **M**

Abu **B**

pomerančovník **R**

dužina **A**

Přečti si následující věty a rozhodni, zda odpovídají pohádce. Pokud je věta pravdivá, zakroužkuj ANO. Pokud není pravdivá, zakroužkuj NE. Nepravdivé věty zkus přepsat tak, aby byly správně.

1) Ben Tahir žil se svými dvěma dcerami na krásném hradě nedaleko pobřeží.

ano ne

2) Dvě sestry se spolu stále jenom hádaly.

ano ne

3) Na nádvoří letos vyrostl jediný citron.

ano ne

4) Ben Tahir poručil, aby pomeranč rozdělili na dvě poloviny, aby každá dívka dostala spravedlivě jednu polovinu.

ano ne

5) Pomeranč rozkrojil sám otec dvou sester.

ano ne

6) Jedna sestra snědla dužinu a vyhodila slupku a druhá sestra dužinu zahodila a nechala si jen slupku.

ano ne

7) Obě sestry byly spokojené s tím, co mají.

ano ne

8) Učitel otci poradil, že moudřejší bylo rozdělit pomeranč tak, aby celou slupku dostala jedna dcera a celou dužinu druhá dcera.

ano ne

9) Jedna ze sester chtěla svou část pomeranče použít na výrobu džusu.

ano ne

10) Ben Tahir se měl před tím, než sám rozhodl, jak s pomeranči naložit, svých dcer zeptat.

ano ne

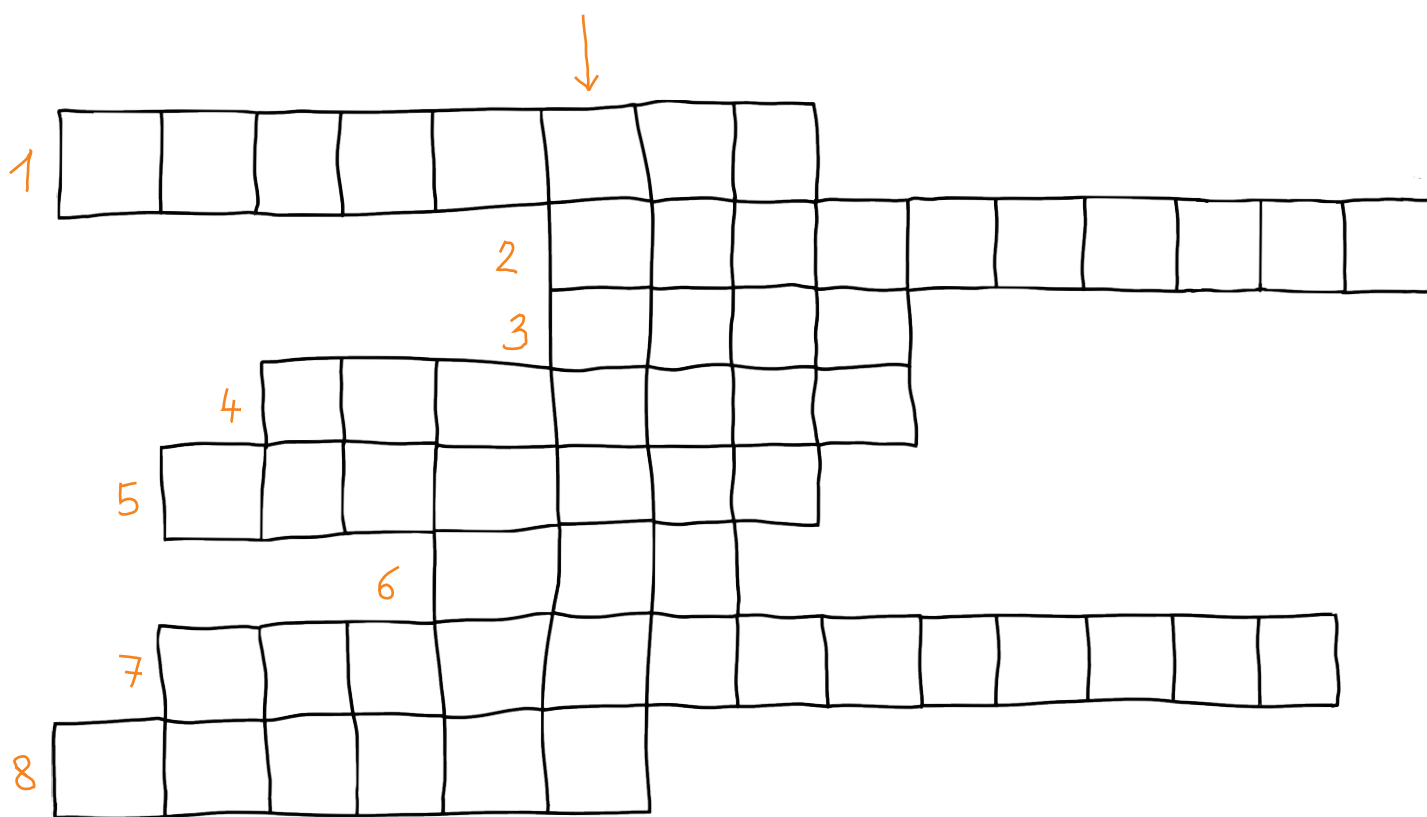
Nakresli, jak podle tebe vypadal hradní komplex z pohádky. Využij text pohádky k tomu, abys zjistil(a), co vše na hradě bylo.

Vylušti křížovku. Tajenku potom doplň do věty dole.

1. Jaké ovoce je v názvu pohádky?
2. Učitel učil dívky znalosti vědy a ____.
3. Jak se jmenuje typ sídla, kde žije Ben Tahir a jeho dcery?
4. Jak se řekne španělsky pomeranč? Španělský název pohádky ti napoví.
5. Jaké je první jméno Bena Tahira?
6. Jak se jmenuje učitel v pohádce?
7. Jak se jmenuje strom, na kterém rostou pomeranče?
8. Jak se jmenuje měkká a šťavnatá část pomeranče?

Středověký komplex paláců a pevností maurských panovníků v jižním Španělsku se jmenuje _____.

METODICKÉ LISTY – ČESKÝ JAZYK (PL 4–5)

Mezioborové vztahy:	Výtvarná a pracovní výchova, Další cizí jazyk, Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, diskuze, samostatná práce, párová a skupinová práce, prezentace, práce s textem
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se španělským jazykem, práce s literární postavou, seznámení s českými příslovími
Pomůcky:	text pohádky, pracovní listy (PL4–5), psací a kreslicí potřeby, interaktivní tabule

Postup:

1) Španělština

Na začátku hodiny se budeme chvíli věnovat španělskému jazyku. V předchozí části si žáci vyslechli španělskou pohádku v češtině a španělštině. Ptáme se proto *Jak se vám španělština líbila? Jak zní? Umí někdo pár slovíček ve španělštině?* Pokud ano, může se o ně se třídou podělit.

Španělština je jedním z nejrozšířenějších světových jazyků, jako rodným jazykem jím mluví okolo 500 milionů lidí. Je to románský jazyk a má 21 jazykových variací, které se liší dle regionu. Ve Španělsku je to úřední jazyk, vedle katalánštiny, baskičtiny a galicijštiny. Jak se od sebe jednotlivé varianty liší, můžeme žákům ukázat a přechíst si v tabulce níže. **TADY** si ukážeme, kde leží regiony Kalatánsko, Baskicko a Galicie.

Čeština	Španělština	Katalánština	Galicijština	Baskičtina
Dobrý den!	¡Buenos días! [Buenos días]	Bon dia! [Bon dia]	Bo dia! [Bo dia]	Egun on! [egunon]
Na shledanou!	¡Adiós! [adiós]	Adéu! [adéu]	Adeus! [adeus]	Agur! [agur]
Dobrou noc!	¡Buenas noches! [buenas noches]	Bona nit! [Bona nit]	Boas noites! [boas noites]	Gabon! [gabon]

Na **tomto odkazu** potom ve třídě promítneme krátkou interaktivní spojovačku, ve které budou žáci spojovat obrázek se španělským slovem. Vybraná slova se v pohádce často opakovala nebo jim s jejich překladem může pomoci i angličtina, příp. mohou jen tipovat. V případě potřeby je ve cvičení v levém horním rohu malá ikona žárovky, kde žáci naleznou nápovědu. Výslovnost slov je uvedena v hranatých závorkách. Žáci hledají španělský překlad slov *sestry*, *pomeranč*, *otec*, *učitel*, *hrad*, *zahrada*.

2) Práce s textem – postavy a přísloví

V další části si nejprve společně připomeneme text pohádky. Najdeme ho v části Pohádka. Pokud jsme text už dříve vytiskli, rozdáme ho žákům do lavice. Nebo ho můžeme ke čtení promítnout na interaktivní tabuli, během práce s **PL4** ho necháme promítnutý.

Pokud žáci v textu něčemu nerozumí, vysvětlíme si. Poté se zeptáme: *Jaké postavy vystupují v pohádce?* Necháme žáky jmenovat, příp. vypsát na tabuli. Dále žákům rozdáme pracovní list **PL4** a vysvětlíme si zadání. Žáci v **prvním úkolu** najdou vypsané postavy příběhu (předpokládáme, že se shodují s těmi, které dříve jmenovali sami) a jejich úkolem bude najít a vypsát všechna další pojmenování, kterými jsou dané postavy v textu označeny. V zadání najdou příklad pro lepší pochopení úkolu. Necháme je **PL4** vypracovat, poté zkontrolujeme.

Řešení:

- Ben Tahir – (jeden) Maur, (vzdělaný) muž, (statečný) bojovník, Mohamed Ben Tahir, otec, (vzácný) pán
- sestra (sestry) – dcera/dcery, (vznešené) panny, dcerky, dívky
- učitel – učenec, Abu Al Juda, vychovatel, poddaný, starý Abu

Tip: S tematikou postav můžeme s žáky dále pracovat. Rozvineme diskuzi a ptáme se: *Která postava je vám v pohádce nejsympatičtější? Proč? A mimo tento pohádkový příběh, jakou literární (či filmovou) postavu máte rádi? Z jakého důvodu? Chtěli byste si vyzkoušet jeden den v životě vaší oblíbené postavy? Co byste asi zažili?* Necháme žáky diskutovat a vymýšlet. Pokud žáky baví téma rozvíjet, mohou sepsat **životopis své oblíbené literární či filmové postavy**, mohou jí vytvořit **fiktivní profil na sociální síti** či výtvarně zpracovat, jak vypadá nebo vytvořit její **kostým** a následně uspořádat přehlídku.

Poté se budeme věnovat příslovím. Pracovní list **PL4** dají žáci na chvíli stranou a ve třídě vytvoří několik skupinek. Každá skupina dostane sadu rozstříhaných vět (příslíví). Jejich úkolem bude je správně složit. Šablona k rozstříhání následuje za tímto metodickým listem.

Šablonu vytiskneme tolikrát, kolik skupinek budeme ve třídě mít. Nejprve nastříháme jednotlivé věty, a podle toho, jak těžký úkol žákům chceme připravit, rozstříháme věty na menší celky/jednotlivá slova. Rozdáme. Necháme žáky pracovat, poté zkontrolujeme.

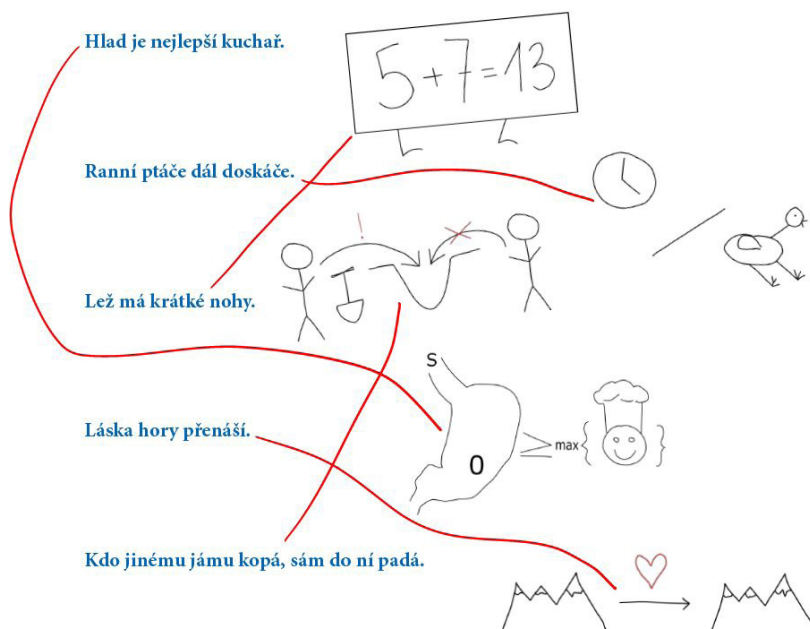
Když mají žáci před sebou věty správně poskládané, ptáme se: *Znáte tyto věty? Jak jim říkáme?* (Příslloví). Vysvětlíme, co to je **příslloví** (žánr lidové slovesnosti, jedná se o krátké mravní naučení vyjádřené přirovnáním či metaforou). Můžeme si každé z nich vysvětlit, případně je převést na konkrétní situaci pro lepší pochopení. Ptáme se *Znáte nějaká další přísloví?* Poté skupiny rozpustíme a žákům zadáme k vypracování **druhý úkol na PL4**.

Řešení: c) Dvakrát měř, jednou řež.

Po vypracování se ptáme: *Jak toto přísloví v souvislosti s pohádkou a chováním otce chápete?* Necháme žáky přemýšlet nebo na odpověď přijdeme společně. Žáci by měli přijít na to, že otec neměl sám rozhodnout o tom, jak s pomerančem naložit, aniž by věděl, jak a proč ho každá ze sester chce. Měl se s nimi nejdříve poradit, zeptat se jich, přemýšlet, a až poté rozhodnout a konat. Tím si úkol zkontrolujeme. Pokud žáky napadá jiné přísloví, které pohádku může vystihovat, budeme o něm diskutovat.

Poté žákům rozdáme **PL5**, kde budou pracovat s obrázkovou verzí přísloví.

Řešení:

Tip: Do konce hodiny mohou žáci vymýšlet, kreslit a nechat ostatní hádat další česká přísloví. Inspiraci na další česká přísloví najdeme **ZDE**. Nabízí se i jejich ztvárnění pantomimou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

LÁSKA HORY PŘENÁŠÍ.
RANNÍ PTÁČE DÁL DOSKÁČE.
LEŽ MÁ KRÁTKÉ NOHY.
HILAD JE NEJLEPŠÍ KUCHAR.
KDO JINÉMU JÁMU KOPÁ,
SÁM DO NÍ PADÁ.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

1. Podívej se znovu na text pohádky a najdi všechna další slova, kterými jsou v textu označeny hlavní postavy.

Například:

„Na krásném hradě nedaleko středomořského pobřeží žil jeden Maur, velmi vzdělaný muž, statečný bojovník a schopný vládce, jménem Mohamed Ben Tahir.“

Ben Tahir je v textu označen také slovy: (jeden) Maur, (vzdělaný) muž, (statečný) bojovník, Mohamed Ben Tahir. To ale není vše.

Najdeš další?

a) Ben Tahir

b) sestra (sestry)

c) učitel

2. Připomeň si text pohádky Dvě sestry a pomeranč a zaměř se na její konec, který zní takto:

„Ale jak jsem to měl předtím, než jsem dal pomeranč rozdělit, tušit, starý Abu?“ „Stačilo se jich jen zeptat. Stačilo se jich jen zeptat a lépe je znát, než za ně rozhodnout, vzácný pane.“

Když se nad koncem zamyslíš, jaké české přísloví by mohlo tuto pohádku vystihnout?

a) Hlad je nejlepší kuchař.

b) Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.

c) Dvakrát měř, jednou řež.

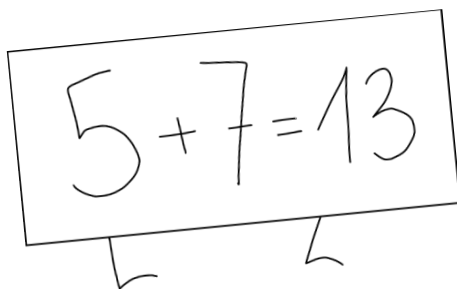
Popiš, jak podle tebe toto přísloví pohádku vystihuje.

Spoj další česká přísloví s jejich kreslenou formou. Do volného místa na posledním řádku zkus nakreslit přísloví z pohádky.

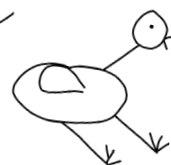
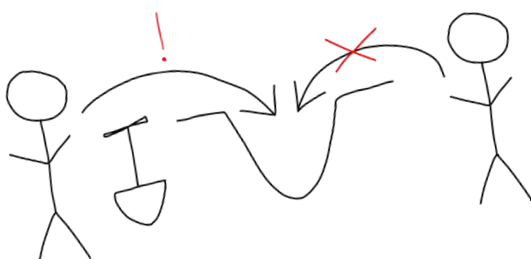
Hlad je nejlepší kuchař.

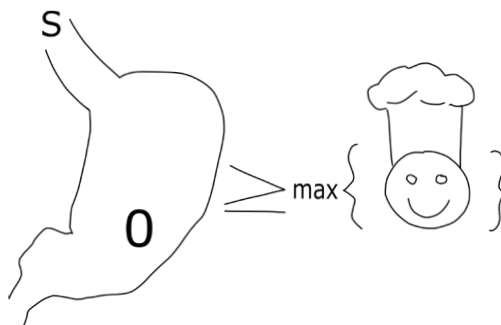
Ranní ptáče dál doskáče.

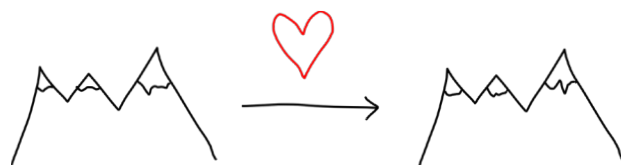
Lež má krátké nohy.

Láska hory přenáší.

Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.

Dvakrát měř, jednou řež.

METODICKÉ LISTY – VLASTIVĚDA (PL 6–7)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk, Přírodověda
Výukové metody a strategie:	brainstorming, skupinová práce, diskuze, samostatná práce, výklad, práce s videem
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se základní geografií Španělska, práce s mapou, představení základních faktů země, Gibraltarský průliv
Pomůcky:	atlas nebo mapa Evropy, počítač s internetovým připojením, interaktivní tabule, pracovní listy (PL6–7), psací pomůcky

Postup:

1) Základní informace o Španělsku

V této části hodiny žáky seznámíme se základními údaji o Španělsku. **Španělsko** je země, kam se s oblibou jezdí na dovolenou, proto na úvod zařadíme společný brainstorming na téma: *Co se vám vybaví, když se řekne Španělsko? Kde země leží? Jaké je hlavní město?* Necháme žáky mluvit, možná už o zemi zmíní několik faktů, které se dozvěděli v části Pohádka či Český jazyk. Pokud budou o Španělsku znát dost informací sami, můžeme je společně zpracovat do myšlenkové mapy na tabuli (příp. jen sbírat klíčová slova).

Potom si otevřeme mapu Evropy (pokud máme k dispozici, můžeme rozdat do dvojice tištěné atlasy, ale postačí i online na [google maps](#) a žákům ji promítáme) a necháme žáky najít Španělsko. Zkontrolujeme si [ZDE](#). Zmíníme, že leží na Pyrenejském poloostrově. Mapu si přiblížíme a ukážeme si hlavní město – **Madrid**. Ptáme se: *Jak na mapě poznáme, že jde o hlavní město?* (puntík s plným středem). *Jaká jsou jiná španělská města?* Žáci jmenují a společně si ukazujeme.

Tip: Krátké video (necelé tři minuty) o Madridu najdeme na ČT Edu [ZDE](#).

Dále si ukážeme rozdíl ve velikosti Španělska a České republiky. Obě země si najdeme na mapě a necháme žáky tipovat, jaká země a kolikrát asi je větší. Interaktivní porovnání si můžeme promítnout [ZDE](#).

Na mapě si také povšimneme, že narozdíl od České republiky, která je vnitrozemským státem, omývá Španělsko moře i oceán. *Jak se jmenují?* Hledáme na mapě. V neposlední řadě si ukážeme ostrovy a souostrovy, které k zemi patří. V Baleárském moři to jsou [Baleárské ostrovy](#) a v Atlantiku [Kanárské ostrovy](#). Necháme žáky hledat, jak se jmenují ostrovy, které do těchto souostroví patří.

Společně se podíváme na povrch Španělska a ukazujeme si známé pohoří (Pyreneje, Sierra Nevada, náhorní plošina Meseta, nejvyšší pevninský vrchol Pico de Aneto a nejvyšší vrchol Španělska ležící na Tenerife – Pico de Teide). Ukážeme si řeky – ve Španělsku nejdelší Ebro a Tajo – nejdelší na celém Pyrenejském poloostrově.

Další informace o Španělsku žákům zprostředkuje video z pořadu *Evropské pexeso*. Před tím, než video pustíme, rozdáme žákům **PL6**, na kterém jsou otázky, jejichž odpovědi najdou právě ve videu. Otázky si přečteme, zeptáme se, zda žáci všemu rozumí, příp. si dovysvětlíme. Některé otázky jsou otevřené, jiné zavřené. Poté žákům pustíme video [ZDE](#), trvá 2:35 minut. Video v průběhu dle potřeby zastavujeme, aby si žáci stihli zaznamenat odpověď. Otázky jsou ve stejném pořadí jako ve videu. Žáci pracují samostatně a po skončení aktivity si zkontrolujeme správné řešení.

Správné řešení: 1b, 2 – aréna, 3c, 4a, 5 – paella a polévka gazpacho, 6c, 7b, 8 – španělsky se kromě Španělska mluví ještě např. v Mexiku a dalších státech Jižní a Střední Ameriky, dále v části USA, na Filipínách apod. Více na [tomto obrázku](#).

2) Administrativní dělení země

Žáky dále seznámíme s tím, že tak, jako se Česká republika dělí do [třech hlavních oblastí](#) a [14 krajů](#), Španělsko administrativně rozdělujeme do 17 autonomních regionů a 50 provincií. V tento moment si proto s žáky opakujeme a ptáme se: *Do jakých třech hlavních oblastí dělíme Českou republiku? Kolik máme krajů? Jak se jmenují jednotlivé kraje?* Můžeme si ukazovat na mapě ČR nebo použijeme obrázky na odkazech výše. Poté pro porovnání připravíme mapu Španělska a představíme administrativní dělení na ní. Vysvětlíme, že [autonomní region, resp. autonomní společenství](#) znamená, že daná oblast o sobě do určité míry rozhoduje sama, má vlastní parlament a vládu. Autonomní společenství je např. Katalánsko nebo Galicie. Naproti tomu [provincie](#) je nižší územní celek, je to např. Málaga.

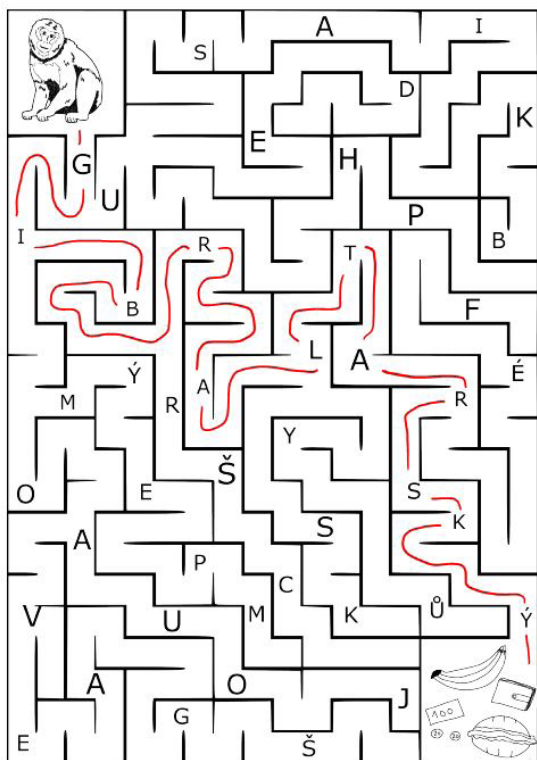
Jako aktivitu k tomuto tématu žákům otevřeme interaktivní úkol na portálu LearningApps [ZDE](#). Úkol promítneme na interaktivní tabuli, třída tak může pracovat společně. Jedná se o skupinové puzzle, kde si žáci zopakují to, co se o Španělsku doposud naučili, a přidají si několik nových pojmů. Když úkol třída vyřeší, žáci si prohlédnou obrázek španělských regionů. Společně si ukážeme zejména ty regiony, ve kterých se mluví baskicky, katalánsky a galicijsky. Během řešení je možné používat mapu Španělska, popř. atlas. Neznámé pojmy si vyhledáme a ukážeme na internetu.

3) Gibraltar

V poslední části žákům představíme Gibraltar, resp. Gibraltarský průliv, který odděluje Evropu a Afriku. Jejich úkolem na následujícím pracovním listě **PL7** bude zjistit, jak se tento průliv jmenuje, proto jim dopředu název neříkáme. Naopak žáky navedeme, že nyní se společně podíváme na **jih Španělska**, do místa, kde **je ze skály vidět až do Afriky (Maroka)** a kde žije evropská rarita – **divoce žijící opice (makakové berberští)**. [ZDE](#) najdeme fotku makaka, kterou můžeme žákům promítnout.

Poté žákům rozdáme **PL7** a necháme je samostatně pracovat. **Řešením úkolu je Gibraltarský průliv.** Po vypracování se ptáme *Co na opici čekalo na druhé straně labyrintu? Víte proč?* Necháme žáky hádat a poté je seznámíme s tím, že opice na Gibraltarě jsou známé hlavně tím, že okrádají turisty, kradou jim svačiny, ale i peněženky a další drobnosti. Více [ZDE](#).

Řešení:

Po vyluštění si prohlédneme [mapu](#) a [fotky](#) Gibraltarského průlivu. Více informací o tomto průlivu najdeme [ZDE](#). Žákům můžeme také pustit [video](#) na ČT edu (video má 12 minut). Mimo jiné se v něm žáci dozvědí, že ačkoliv se Gibraltarský průliv nachází na jihu Španělska, jeho úplný cíp tvoří **britské území**. Pokud se sem tedy vydáme na výlet, je potřeba mít s sebou takový cestovní doklad, jako kdybychom cestovali do Velké Británie. Na závěr se žáků zeptáme, zda už někdo Gibraltar navštívil, a pokud ano, co si pamatuje a jak se mu tam líbilo.

Dle videa doplň informace o Španělsku.

1. Španělsko se nachází

- a) na severu Evropy b) na jihu Evropy c) na západě Evropy

2. Jak se říká kulatému stadionu, který najdeme ve skoro každém městě Španělska?

3. Flamenco je

- a) jídlo b) město c) tanec

4. Co můžeme vidět ve městě Barcelona?

- a) draka z mozaiky od Antonia Gaudího a katedrálu Sagrada Familia
b) jeskyni s malbami od pravěkých lidí
c) 12 nejvyšších věží na světě

5. Jaká španělská jídla se objevila ve videu? (Pokud si nepamatuješ název, zkus je popsat)

6. Jak se do Španělska dostala rajčata?

- a) vypěstovali si je sami
b) přivezli je v kamionech
c) přivezli je na lodích

7. Španělsko je

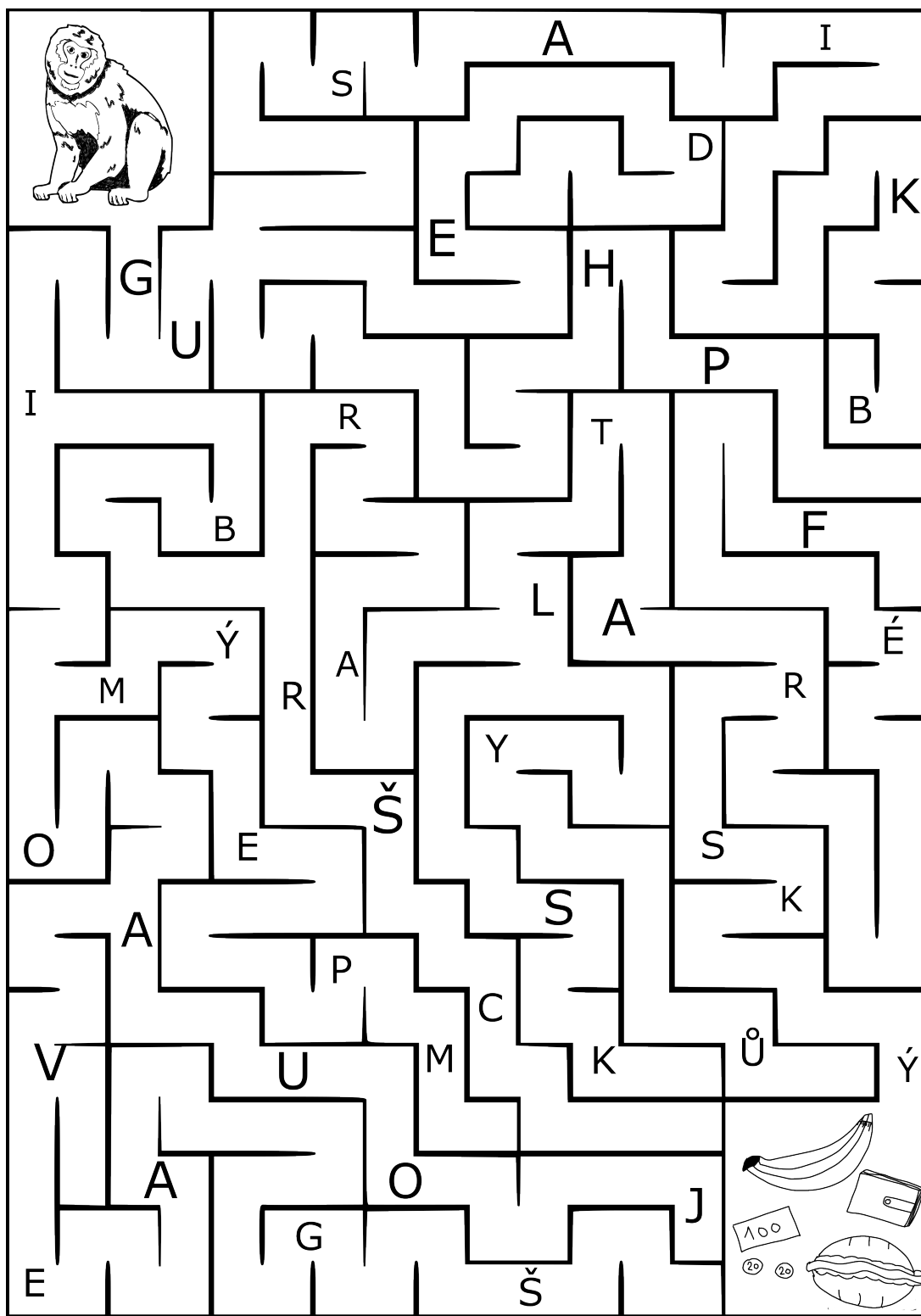
- a) republika b) království c) císařství

8. Ve videu ses dozvěděl/a, že španělsky se mluví nejen ve Španělsku, ale i jinde na světě. Kde?

**Dokážeš najít správnou cestu labyrintem a dovedeš opici ke svačině?
Z písmen, která potkáš na cestě, slož tajemku.**

Evropu odděluje od Afriky _____ průliv.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

METODICKÉ LISTY – PŘÍRODOVĚDA (PL 8)

Mezioborové vztahy:	Vlastivěda, Výtvarná a pracovní výchova, Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	skupinová práce, projektové vyučování, vlastní výtvarná tvorba, práce s textem, samostatná a párová práce
Časová dotace:	1–4 vyučovací hodiny (z toho min. 2–3 hod. na projekt)
Vzdělávací cíle:	seznámení s faunou, florou a geografii země prostřednictvím vlastní deskové hry, prohloubení poznatků o chameleonovi obecném
Pomůcky:	psací a kreslicí potřeby, počítač s internetovým připojením, mapa Španělska, čtvrtka min. velikosti A3, barevné papíry, lepidlo, nůžky, fixy, další výtvarné potřeby dle uvážení, figurky či jiné drobné předměty ke hře, pracovní list (PL8)

Postup:

1) Hra Poznej Španělsko!

První část je koncipována jako třídní projekt. Cílem tohoto úkolu bude vytvoření vlastní deskové hry, resp. herního plánu a pravidel, prostřednictvím které se žáci seznámí se španělskou faunou a flórou a upevní si znalosti o geografii země. Princip hodiny je takový, že žáci pracují samostatně/v páru/ve skupině na svých dílčích úkolech a následně je spojí do velkého třídního projektu – hry *Poznej Španělsko!* Vycházíme z toho, že hra bude mít jednoduchý princip; určit trasu a ze startu se dostat do cíle, budeme procházet celou zemí a po cestě plnit různé úkoly.

Na začátku žáky rozdělíme do skupinek. Jsou potřeba skupinky:

- MALÍŘI:** vytvoří herní plán – graficky. Žáci vyberou velkou čtvrtku nebo slepí libovolný počet čtvrtků, podlejí je, aby držely, a namalují na ně velký obrys Španělského království. Podle atlasu/mapy Španělska vybarví povrch, naznačí vodstvo, hlavní město apod. Určí START a CÍL a vyberou trasu. Na trase namalují políčka, vybarví je.

- **CESTÁŘI:** Žáci mezi políčky na trase vyberou ta, která budou „zrádná“, znamená to, že pokud na ně ve hře stoupneme, čeká na nás např. nějaký úkol/nebudeme smět kolo hrát/posuneme se jinam/vrátíme se na start apod. Cestáři mohou vymyslet žebříky, propasti atd. To ponecháme na fantazii cestářů. Zatímco malíři malují, cestáři s nimi spolupracují a dopředu si připravují konkrétní úkoly apod. Důležité je, že to, co nás po cestě čeká, cestáři někam sepisují.
- **PRŮVODCI:** žáci v této skupině úzce spolupracují se všemi ostatními skupinami a tvoří souhrnná pravidla celé hry – kdo a jak začíná, kdo vyhraje, pravidla průběhu hry atd. Je vhodné, aby tato skupina byla nejmenší, měla např. max. 3 žáky, kteří budou na vše dohlížet. Zároveň kontrolují i formulace úkolů a dalších pokynů, které tvoří cestáři po konzultaci s přírodovědci.
- **PŘÍRODOVĚDCI – fauna.** Žáci-přírodovědci zaměřeni na faunu do hry dodávají informace ze světa zvířat. Na internetu a v knihách vyhledávají informace o zvířatech, která ve Španělsku žijí, sami či po konzultaci s malíři je zakreslují do správných oblastí na mapě herního plánu a s cestáři konzultují, jak by bylo možné začlenit jejich existenci do trasy. Doporučujeme zařazení těchto zvířat: makak, magot, iberský rys, iberský červený jelen, ptáci (ibis, volavka, plameňák, orel, sup, jestřáb), ryby (pstruh, losos, jeseter, parmice, treska, makrela, tuňák), delfín, velryba, tuleň, ale i býk apod. Názvy živočichů, stručné informace o nich mohou žáci zapisovat přímo na herní plán. Pokud je těžké zvířata zakreslit, obrázky si vyhledáme, vytiskneme a žáci je vlepují.

Jak informace do hry zařadit? Např. Trasa vede přes Gilbratar, jako hráči stoupneme na označené políčko a dostáváme informaci, že nás právě okradl makak a že nám kromě svačiny vzal i peníze. Musíme proto počkat, až nám banka převede další, proto 2 kola nehrajeme. Nebo na nás čeká úkol: v horách jsme viděli, jak nad námi letí orel, jedno celé kolo proto létáme po třídě jako orlové. Úkoly žáci tvoří na základě faktů ze života jednotlivých živočichů. Pokud s nimi naloží vtipně, hra bude všechny o něco více bavit.

- **PŘÍRODOVĚDCI – flora.** Žáci této skupiny shromažďují a předávají informace o španělské přírodě, rostlinách, plodinách, ovoci/zelenině, stromech, květinách apod. Vyberou několik rostlin a zařadí je do hry. Např. Hráč projde kolem levandulového záhonu, který ho natolik ohromí, že zapomene na hru a dvě kola nehraje, protože se vůně záhonu nemůže nabažit. Názvy rostlin, stručné informace mohou zapisovat přímo na herní plán. Pokud je těžké rostliny kreslit, můžeme vytištěné obrázky vlepovat.

Základní informace o Španělsku je možné čerpat z Pracovní karty ke Španělsku [ZDE](#). Úryvek z části podnebí, fauna a flora přikládáme rovněž do metodických listů na další stranu.

- Podnebí, fauna a flora

Španělsko má tři typy podnebí: kontinentální, oceánské a středomořské. Země je velmi rozsáhlá a obsahuje několik různých klimatických oblastí, od vysokých hor, přes teplé a vlhké příbřežní oblasti, suché vnitrozemí až po teplý jih a především Kanárské ostrovy.

Španělsko je ve středomořské oblasti bohaté na olivové a citrusové sady a také na meruňkové a broskvové plantáže. Na pobřeží Valencie se pak daří datlovým palmám. Na neobdělávaných plochách roste jen řídké houští (matorral), ve kterém se nachází smokve a agáve. Části krajiny dokonce připomínají poušť. Na severu panují odlišné podmínky než ve Středomoří. Rostou zde listnaté stromy, jako například buk, jilm a jírovec maďal. Na atlantském vřesovišti najdeme kapradí a kručinku. Vyskytuje se zde přes 8000 druhů flóry, od středoevropské až po vyloženě africkou.

Fauna Španělska je velice pestrá. Najdeme zde iberského červeného jelena, lasičku, iberského rýsa a lišku. V andaluských horách se ukrývá vzácný chameleon, jehož si mnohé společnosti z okolí vybraly do svého loga. Raritou je jediná evropská opice magon bezocasý, která žije na Gibraltaru, což ale není území Španělska, nýbrž Velké Británie. Hnědý medvěd byl v uplynulých letech téměř vyhuben. Na jihu Španělska a zejména na ostrovech se vyskytuje pestrá škála hadů a plazů, včetně některých větších afrických druhů.

Najít tu můžete mnoho druhů ptáků – žijí zde volavky, ibisové a plameňáci, kteří mají svůj domov podél ústí řek. Ve vnitrozemském pohoří se nachází orel královský, sup a jestřáb. Španělské řeky jsou poměrně bohaté na ryby a z běžných druhů tu lze narazit na pstruhy, lososy, ostrorečky, plotice, vzácnější jsou jeseteři a parmice. Z mořských druhů jsou nejzajímavější tresky, makrely a tuňáci. Z dalších mořských živočichů jsou hojné různé druhy mlžů a plžů, krabi, tuleni, delfíni a velryby.

Pomocný slovníček cizích slov:

podnebí = klima, je to dlouhodobý stav počasí; **fauna** = část přírody, která zahrnuje všechny živočichy na naší planetě; **flora** = část přírody, která zahrnuje všechny rostliny na naší planetě, **kontinentální podnebí** = pevninské podnebí, vyznačuje se výraznými změnami mezi teplým létem a studenou zimou i jednotlivými ročními obdobími; **oceánské podnebí** = typ podnebí, které se

vyznačuje malými denními rozdíly teploty vzduchu v průběhu ročních období; **středomořské podnebí** = podnebí v oblasti Středozemního moře, typické je velmi suché horké léto a mírná deštivá zima; **klimatická oblast** = určitá část světa, která má podobné počasí a podnebí; **vnitrozemí** = část země „uvnitř“, kde není blízko žádné moře/oceán ani pobřeží; **plantáž** = rozsáhlá plocha, na které se něco pěstuje; **atlantské vřesoviště** = rozsáhlá plocha v západní Evropě, kde rostou hlavně vřesy; **andaluské hory** = pohoří na jihu Španělska v oblasti Andalusie; **rarita** = vzácnost; **pestrá škála** = široký rozsah; **ústí řeky** = část, kde se řeka vlévá do jiného toku (řeky, nádrže apod.).

Během tvorby hry mohou všechny skupiny své práce konzultovat s pedagogem, ale hlavně spolupracují mezi sebou. Důležité je hru ani pravidla nepřekombinovat, aby zůstala smysluplná a jasná.

Po pracovní části úkolu by žáci měli mít vytvořeno: herní plán, sepsaná pravidla hry a seznam se zadanými úkoly/nástrahami na cestě.

Před samotnou hrou je potřeba sehnat ještě figurky či jiné předměty, které figurky ve hře nahradí. V závěru si hru společně zahrajeme.

Inspirace herních plánů: [ZDE](#), [ZDE](#) a [TADY](#).

2) Chameleon obecný

Španělská fauna je velmi pestrá. Jak jsme zmínili už výše, najdeme zde např. **iberského červeného jelena**, lasičku, **iberského rysa** a lišku. Raritou je výskyt jediné opice v Evropě – magota bezocasého (pozn. makak, magot či magot bezocasý je označení pro stejného živočicha, více [ZDE](#)), který žije v oblasti Gibraltarského průlivu, jak se žáci dozvěděli v části Vlastivěda. Ve Španělsku se vyskytuje mnoho ptáků – volavky, ibisové, **plameňáci**, ve vnitrozemí se zdržují orli, supi a jestřábi. Španělské řeky jsou bohaté na ryby – najdeme zde pstruhy, lososy, **ostroretky**, plotice a jesetery i parmice. Z mořských druhů to jsou poté tresky, makrely a tuňáci. Můžeme zahlédnout i delfíny, tuleně, krabi či velryby.

Na **pobřeží Andalusie** (jih Španělska), v horách kolem Středozemního moře najdeme dokonce i **chameleona obecného**. Je to jediný volně žijící chameleon v Evropě a kromě Španělska ho najdeme např. i v sousedním Portugalsku a na některých řeckých ostrovech.

Žáci se s vybranými fakty o chameleonovi seznámí prostřednictvím pracovního listu **PL8**. Má dvě strany. Před vypracováním žákům promítneme několik fotek různých druhů chameleonů [ZDE](#). Chameleon obecný, který žije ve Španělsku, vypadá **takto**. Jaký rozdíl mezi jednotlivými druhy vidí žáci na první pohled? Určitě si všimnou, že barvy chameleona obecného nejsou tak výrazné. Jak to s barvami u chameleonů je, se žáci dozvědí na pracovním listě.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

To, že chameleon mění barvy, je způsob jeho komunikace. Není pravda, že barvu mění jen proto, aby se maskoval. Pokud je chameleon v klidu, svou barvu přizpůsobí svému prostředí a zbarví se zeleně či hnědě. Chameleoni jsou samotáři, proto pokud se v jejich teritoriu vyskytne jiný chameleon, je potřeba dát mu najevo svou přítomnost a sílu. V takový moment na sebe potřebuje upozornit, barví se proto výrazněji. Čím je silnější a dominantnější, tím křiklavější barvy používá. Stejně reaguje i v situaci, když je rozrušený a má vztek.

Barevná škála chameleonů není neomezená, kromě zmiňované zelené či hnědé, používají zelenošedé, modrozelené, žluté, ale i žlutooranžové až červené, modré i černé zbarvení. Záleží i na konkrétním druhu. Pokud se chce chameleon pářit, samička se zbarví nápadně a vhodný samec ji taktéž výrazným zbarvením odpovídá. Pokud se potřebuje chameleon ohrát, ztmavne, aby lépe absorboval sluneční záření. Naopak v noci je chameleon bledý, stejně tak je-li už starý, nemocný, či zesláblý. Zdraví jedinci barvami jen září.

Změna barev je u těchto živočichů patrná díky zvláštní struktuře pokožky. Její vrchní vrstva je průhledná, proto je dobře vidět, co se děje v buňkách pod ní. Chameleon reaguje rychle na podněty z okolí, změna barev je proto okamžitá.

Více informací (nejen) o barvách, které jsou vlastně více řečí, můžeme získat [ZDE](#).

Řešení:

- Chameleon patří mezi ještěry.
- Chameleon obecný žijící v Evropě je menší, měří do 20 cm.
- Chameleoni se dokáží dívat každým okem jinam.
- Barvu svého těla mění chameleon podle toho, jak se cítí nebo podle nálady. Ne podle prostředí, ve kterém se nachází.
- Hmyz loví pomocí vystřelovacího jazyka, který je na konci lepkavý.
- Natažený jazyk je obvykle delší než celý chameleon.
- Ve Španělsku žije u pobřeží, v horách i písčných dunách.
- U pobřeží Středozemního moře žije klidně 10–25 chameleonů na jednom hektaru.
- Chameleon je rád sám.

Spoj věty o chameleonovi tak, aby dávaly smysl.

Chameleon patří

10–25 chameleonů na
jednom hektaru.

Hmyz loví pomocí

U pobřeží Středozemního
moře žije klidně

mezi ještěry.

menší, měří do 20 cm.

Chameleon obecný žijící v Evropě je

Chameleoni se dokáží

Chameleon je

dívat každým okem jinak.

rád sám.

Barvu svého těla mění
chameleon podle toho,

vystřelovacího jazyka, který je na konci
lepkavý.

Ve Španělsku žije

delší než celý chameleon.

Natažený jazyk je obvykle

u pobřeží, v horách i písččných dunách.

jak se cítí nebo podle nálady.
Ne podle prostředí, ve kterém
se nachází.

Spoj čísla, abys viděl/a obrázek. Chameleona si potom vybarvi podle toho, jakou máš dnes náladu. Pozadí obrázku domaluj podle prostředí, ve kterém chameleon žije.

METODICKÉ LISTY – MATEMATIKA (PL 9–10)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Výtvarná a pracovní výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná práce, párová a skupinová práce, diskuze, řešení matematických úloh, práce s geometrickými pojmy, praktický nácvik překreslení prostorových objektů
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se španělskými číslovkami, definice a rozlišování pojmů čtverec a krychle, práce s prostorovými obrazy
Pomůcky:	tabule, počítač s připojením na internet, interaktivní tabule, pracovní listy (PL9–10), psací potřeby

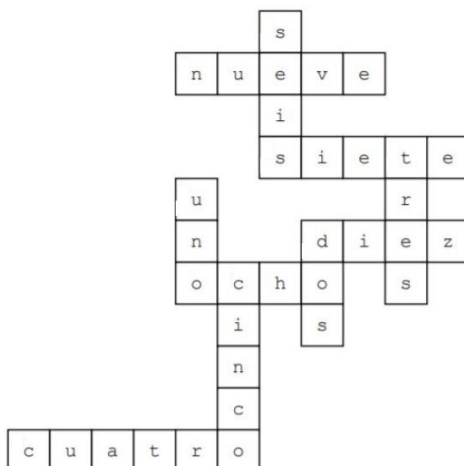
Postup:

1) Španělské číslovky

Nejdříve se žáků ve třídě zeptáme, jestli někdo umí počítat ve španělštině? Pokud ano, poslechneme si a dále si číslovky představíme všichni i se zápisem na tabuli: **1 uno, 2 dos, 3 tres, 4 cuatro, 5 cinco, 6 seis, 7 siete, 8 ocho, 9 nueve, 10 diez**. Správnou výslovnost si pustíme [ZDE](#) (stačí kliknout na vybranou číslovku).

Společně si číslovky několikrát přečteme a potom žákům rozdáme pracovní list **PL9**. V prvním úkolu budou číslovky logicky doplňovat do rámečků, po vyřešení si úkol zkontrolujeme.

Řešení:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

Druhý úkol je těžší, jeho zařazení je dobrovolné. Před druhým úkolem se společně naučíme, jak španělsky číst matematická znaménka, aby žáci mohli následně španělsky přečíst příklady. Je to: **plus = más /más/, minus = menos /ménos/, krát = por, děleno = dividido por.** Pokud je výsledek příkladu 1, říkáme „es“, pokud je výsledek větší, používáme „son“.

Např. **Dos menos uno es uno.** = Dva minus jedna je jedna; **Cuatro menos dos son dos.** = Čtyři minus dva jsou dva. Nyní žákům zadáme druhý úkol na PL9, dle potřeby pomáháme, příp. pracují ve dvojici. Společně poté zkontrolujeme.

Řešení:

$$5 + 2 = 7$$

$$10 - 1 = 9$$

$$2 \cdot 4 = 8$$

$$6 : 6 = 1$$

Ocho menos cuatro son cuatro.

Uno más dos más tres son seis.

Cinco más dos son siete.

Diez menos uno son nueve.

Dos por cuatro son ocho.

Seis dividido por seis es uno.

$$8 - 4 = 4$$

$$1 + 2 + 3 = 6$$

2) Prostorové obrazce – krychle

Ve druhé hodině se budeme věnovat prostorovým obrazcům, konkrétně krychli. Krychle se latinsky řekne *cubus* (španělsky *cubos*) a byla výchozím geometrickým tvarem uměleckého stylu jménem kubismus, jehož velkým výtvarným představitelem byl španělský umělec Pablo Picasso. O tématu kubismu a Picassovi se žáci dozví více v části Výtvarná a pracovní výchova.

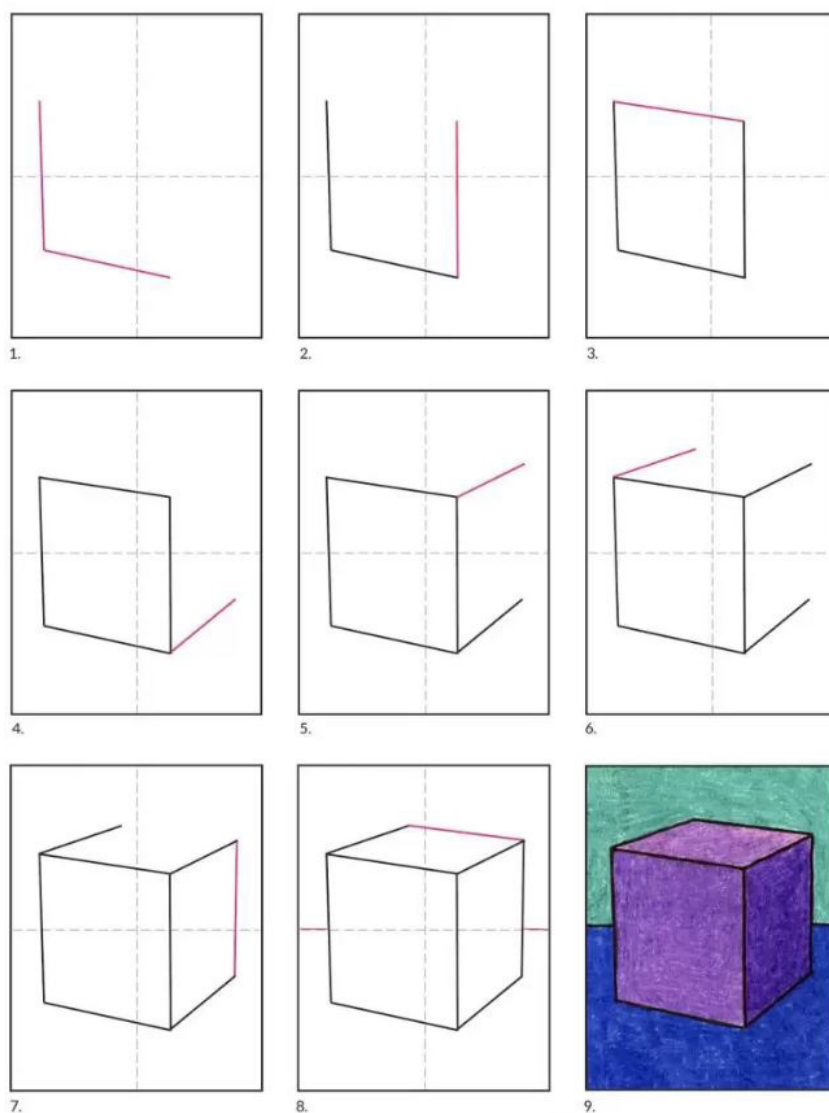
V matematice si nyní definujeme, co je to vlastně **krychle**, jak vypadá a jak se liší od čtverce, se kterým by mohla být zaměňována. Ptáme se žáků: *Co je to krychle?* Poprosíme někoho z žáků, aby ji přišel nakreslit na tabuli, příp. aby nám žáci ve třídě ukázali předměty, které mají tvar krychle. Pokud ve třídě nebudou fyzicky, mohou je jmenovat (např. hrací kostky, krabice s víkem, dům apod.). Definujeme si i **čtverec**. Chceme, aby si žáci uvědomili, že krychle je trojrozměrné těleso, jehož stěny tvoří 6 stejných čtverců (to musí být z nákresu patrné). Zdůrazníme, že krychle je prostorové těleso, zatímco čtverec je rovinný (plochý) útvar.

Žákům můžeme promítnout i **toto interaktivní cvičení**, ve kterém budou rozřazovat i další prostorové a rovinné útvary.

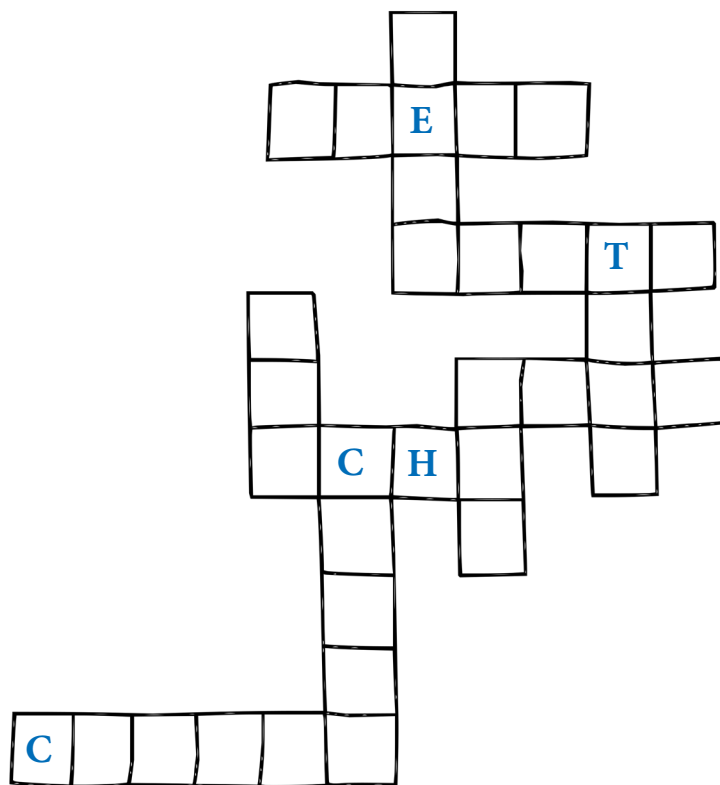
Před tím, než budou žáci pracovat na **PL10**, je potřeba, aby s jistotou věděli, jak nakreslit krychli. Postup si ukážeme na tabuli. Poté si přečteme zadání úkolu na **PL10** a na prvním řádku si každý žák zkusí překreslit jednu krychli. Pokračují samostatně. Pokud by byl úkol příliš náročný, pracujeme společně. Po překreslení žáci spočítají, z kolika krychlí se dané obrazce skládají, číslo napíše číslicí a mohou i slovem španělsky na volné místo vpravo.

1. Španělské číslovky na řádku níže vyber a správně doplň do rámečků. Předtištěná písmena ti poslouží jako nápověda.

uno, dos, tres, cuatro, cinco, seis, siete, ocho, nueve, diez

2. Vypočítej, dopiš a přečti jednoduché příklady ve španělštině. Na posledním řádku vymysli a přepiš příklad sám/sama.

$5 + \underline{\quad} = 7$

Cinco _____

$\underline{\quad} - 1 = 9$

$2 \cdot 4 = \underline{\quad}$

$\underline{\quad} : 6 = 1$

Ocho menos cuatro son cuatro. _____

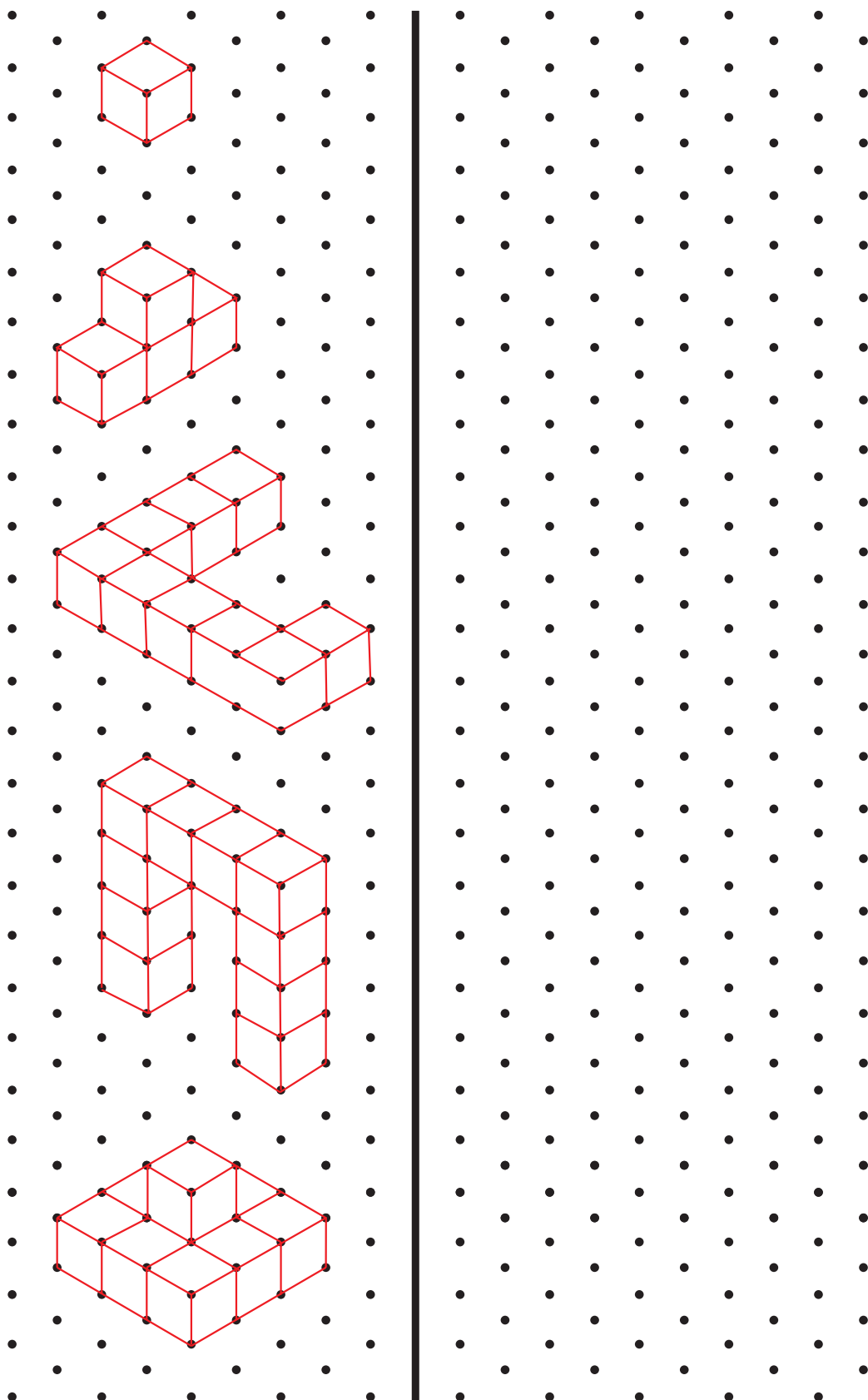
Uno más dos más tres son seis. _____

Prostorové obrazce složené z krychlí na levé straně překresli na stejné místo do pravé strany sítě. Tečky ti pomůžou. Kolik krychlí tvoří jeden obrazec? Spočítej a napiš do volného místa na pravé straně (můžeš i španělsky, „krychle“ se v množném čísle řekne cubos).

PL 10

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA (PL 11–12)

Mezioborové vztahy:	Matematika, Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk, Vlastivěda, Hudební výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, diskuze, vlastní výtvarná tvorba, praktický nácvik
Časová dotace:	1 vyučovací hodina na každý úkol (celkem 4)
Vzdělávací cíle:	seznámení s katedrálou Sagrada Familia, představení pojmu vitráž, vlastní ztvárnění vitráže, výroba rumba koulí, seznámení s portrétním uměním Pabla Picassa, příprava tapas, seznámení se španělskou kuchyní a stolováním

Postup:

1) Sagrada Familia

Žákům promítneme **obrázky** impozantního chrámu **Sagrada Familia** a ptáme se: *Víte, jak se jmenuje tato stavba? Kde se nachází? Navštívil jste ji někdo? Víte o ní něco zajímavého?* apod.

Sagrada Familia se nachází v Barceloně a jedná se o stále nedostavěný chrám španělského architekta **Antonia Gaudího**. Je to jeho vrcholné dílo, nejnavštěvovanější památka celého Španělska a jeden ze skvostů na seznamu UNESCO. Jak je patrné z obrázků, chrám ještě stále nebyl dokončen, což je další ze zajímavostí, kterou proslul. Poslední termín dokončení byl stanoven na rok 2026, ale znovu se odsouvá. Více **ZDE**.

Žákům ukážeme, jak katedrála vypadá vevnitř **ZDE**. Barevné odlesky, které na fotkách vidí díky lomu světla ve **vitrážích**, působí až magicky. Žáků se ptáme: *Co je to vitráž?* Pokud neví, vysvětlíme si, že je to barevná výplň oken, kterou můžeme vidět jako součást výzdoby zejména kostelů či dalších významných historických budov.

Tip: Překrásné vitráže jsou k vidění i ve Svatovítské katedrále na Pražském hradě. Více se o nich dozvíme a obrázky si ukážeme **ZDE**.

Tip 2: Vyhledáme si na internetu, co dalšího můžeme **vidět a navštívit ve španělské Barceloně**. Byl už někdo ze žáků v Barceloně?

V následující části si žáci vyzkouší tvorbu vlastní vitráže jako v katedrále Sagrada Familia. Nabízíme tři projekty.

Varianta A

Pomůcky: pastelky či jiné kreslicí potřeby, pracovní list **PL11**, hrací kostka

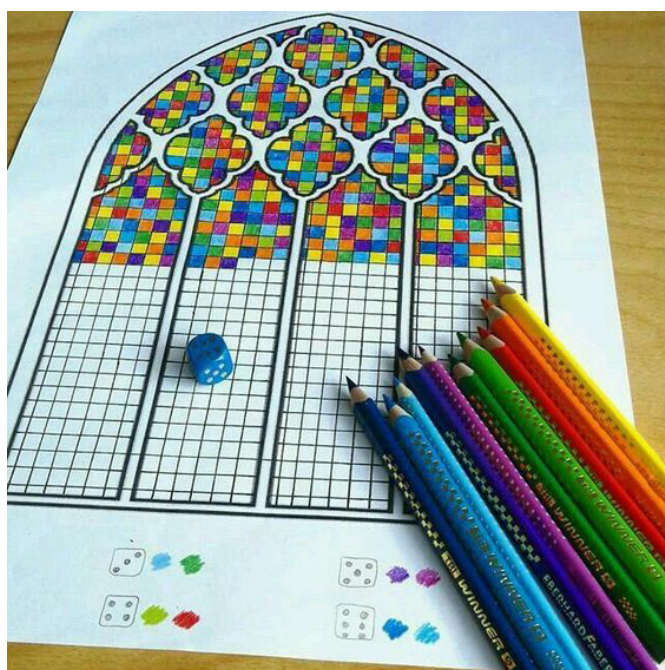
Postup:

Žáci si zkusí vytvořit vitráže na čtyřech typech novogotických oken, inspirací jim může být tento obrázek. Rozdáme jim proto **PL11**, na kterém najdou šablony. Některá okna mohou začít vybarvovat rovnou podle sebe.

Jiné vybrané šablony si nejprve dotvoří – vyberou si barvy a pod šablony potom dopíší legendu. Např. Vyberou si šest barev, třeba červenou, žlutou, modrou atd. a rozhodnou, že červená = číslo 1, žlutá = 2 atd. Postup při vybarvování bude následovný: např. hodí-li číslo 2, vybarví políčko žlutě, hodí-li 1, políčko bude červené. Políčka volí po řádcích a sloupcích dle zakreslené sítě. Před každým vybarvením tedy házejí kostkou, která určí barvu. Tak tvoří vzor mozaiky. Žáci pracují samostatně.

Tip: Žáci si mohou zvolit i barevné kombinace, aby bylo vybarvování rychlejší. Např. číslo 1 na kostce znamená kombinaci červená, žlutá, růžová, číslo 2 je modrá, zelená, fialová.

Každá šablona bude mít jinou legendu, jiné barevné kombinace a jinou mozaiku.

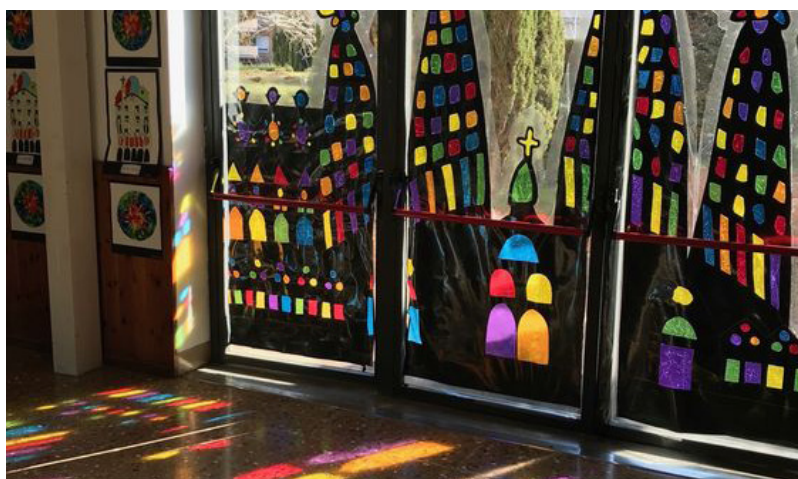

Varianta B

Pomůcky: černé čtvrtky nebo karton (příp. černá např. temperová barva), nůžky, barevné průsvitné papíry, lepidlo, tužka, guma

Postup:

Žákům znovu promítneme **obrázky** katedrály Sagrada Familia a necháme je si důkladně prohlédnout tvar hlavní části, věží apod. Případně necháme promítnutý např. **tento obrázek**, aby se mohli žáci inspirovat v základní siluete stavby. V následujícím projektu budou tvořit vlastní katedrálu s vitrážemi, jejichž barevnosti dosáhneme díky průhledným barevným papírům a přímému dennímu světlu. Budou pracovat samostatně na vlastním pojetí katedrály. Výsledné dílo by mělo vypadat **takto**.

1. Žáci si na černou čtvrtku či na černo obarvený karton načrtnou zjednodušenou siluetu katedrály. Naznačí, kde budou okna a další průstřihy, které následně vystřihají. V ruce jim tedy zůstane černý obrys budovy.
2. Z průsvitných barevných papírů vystřihnou takové kousky, které následně přiloží např. na místo okna katedrály. Kousek barevného papíru musí být větší než samotný výřez, aby šel dobře nalepit. Lepíme přesně do „okének“ tak, aby lepidlo nezůstalo nikde vidět.
3. Takto žáci postupují u všech výřezů. Barvy střídají, chceme dosáhnout pestrosti mozaiky.
4. Hotový obrázek přiložíme na okno, barvy se nám tak ukáží v lepším světle. Pokud je to možné, hotové obrázky jeden vedle druhého na okno připevníme a uděláme výstavu.

Tip: Pokud chceme mít „čistší“ variantu obrázku, černý obrys budovy uděláme v prvním bodě hned dvakrát, přičemž na stůl položíme první obrys, na něj nalepíme barevné papíry a na ně přilepíme druhý obrys. Lepidlo tak zůstane skryté uprostřed.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

Varianta C

Pomůcky: černé permanentní popisovače Centropen s kulatým hrotem 2,5 mm a 1 mm, paletky, ploché a kulaté štětce (nejlepší jsou kvalitnější nylonové), akrylové barvy, skleněné předměty ke zdobení (podtacky, talíře, svícný), vlhčené a papírové ubrousky, fotografie vitráží

Postup:

1. Rozdáme žákům skleněné podtacky nebo talíře. Povrch zbavíme nečistot pomocí vlhčeného ubrousku a vysušíme papírovým ubrouskem. Na vlhkém povrchu popisovač nekreslí!
2. Ukážeme žákům několik fotografií vitráží pro inspiraci, ale mohou kreslit podle fantazie.
3. Silnějším popisovačem žáci kreslí tlusté čáry – kontury vitráže, slabším pak drobnější detaily. Chybnou linku jde setřít vlhčeným ubrouskem, poté vysušit papírovým ubrouskem a pokračovat dále.
4. Na paletku dáme několik vybraných odstínů akrylové barvy, stačí opravdu malé množství. Větší plochy malujeme plochým štětcem, drobnější malým kulatým. Nanášíme tenké vrstvy barvy. Je vhodnější natřít plochu několika vrstvami než jednou silnější, která bude dlouho schnout a rozmazávat se.
5. Po zaschnutí celé plochy ji můžeme přemalovat jednou barvou, vytvoří se tím jednotné pozadí. Na vnější straně tak vznikne jednoduchá vitráž.
6. V případě svícnu můžeme zdobit jak vnější, tak vnitřní část (je to složitější varianta, doporučujeme ji pro starší a šikovnější žáky).

Tip: Nejlevnější podtacky můžeme zakoupit [ZDE](#) nebo použijeme [skleněné svícný](#) z IKEA.

2) Rumba koule – „Maracas“

Při výrobě rumba koulí budeme postupovat podle tohoto obrázkového návodu. Hotové rumba koule žáci využijí např. i u části Hudební výchova.

Pomůcky: plastové lžičky, rýže, prázdné plastové vnitřky Kindervajíček nebo jiná malá plastová otevíratelná vajíčka, lepicí pásky, lepidlo (ideálně tužší), fixy a jiné popisovače

Postup:

1. Syrovou rýži nasypeme do plastového vajíčka a vajíčko uzavřeme, nejlépe i přelepíme páskou. Je dobré myslet na to, že množství rýže uvnitř ovlivní výsledný zvuk.
2. Do lžiček dáme lepidlo a přilepíme je ze strany vajíčka tak, aby byly naproti sobě.
3. Páskou slepíme zvenčí lžičky k sobě nahoře, těsně pod vajíčkem a dole na konci.
4. Barevnou páskou nebo fixami apod. můžeme hotové rumba koule dozdobit.

Žáci si ideálně vyrobí dva kusy, aby měli do každé ruky jeden nástroj. Během toho, co vyrábějí, je můžeme seznámit s několika informacemi o rumba koulích. Rumba koule jsou typický rytmický nástroj pro španělskou, resp. latinskoamerickou kulturu. Hraje se s nimi v páru a tradičně se vyráběly z dřevin rostoucích v deštných pralesích, dnes už se ve výrobě používají i materiály umělé. Výhodou tohoto hudebního nástroje je, že na něj umí hrát každý!

3) Portrét jako od Picassa

Pomůcky: čtvrtka, tužka, černá fixa, voskovky

Postup:

Pablo Picasso byl známý španělský malíř a sochař. Proslul jako jedna z nejznámějších osobností umění 20. století a je považován za spolutvůrce kubismu. Právě v duchu kubismu tvořil typicky portréty, ve kterých měnil prostorový koncept – obličej nezobrazoval z jednoho úhlu, ale na rysy tváře nahlížel z několika úhlů současně. Znájí žáci Picassovo jméno? A jeho tvorbu?

Žáci si nyní vyzkouší takový portrét vytvořit sami. Na výsledném obrázku lze vidět jednu tvář ze dvou úhlů či tváře dvě – záleží na úhlu pohledu.

1. Čtvrtku lehce přehneme po delší a kratší straně, abychom naznačili její střed a vznikla čtyři pole. Čtvrtku si položíme na výšku před sebe a na středové lince vrchních dvou polí začneme vést tužkou tah, který představuje linku pro čelo a nos.
2. Pod nosem kreslíme linku pro rty.
3. Pokračujeme doprava a kreslíme linku brady a krku. Vzniká tak profil osoby, která je na pravé straně čtvrtky.
4. V pravém horním poli kreslíme oko z profilu a nad něj doplníme obočí.
5. Přesuneme se na levou polovinu čtvrtky. Navážeme na linku brady pravé osoby a dokreslí ji společně s krkem a na levé straně.
6. V levém horním poli dokreslíme oko a obočí, oko se tentokrát dívá přímo před sebe.
7. Navážeme a dokreslíme i rty.
8. Tahy tužkou nyní obtáhneme černou fixou. Dále zvolíme výrazné barvy a voskovkami pečlivě vybarvíme obě tváře.

Obrázkový postup najdeme [ZDE](#), inspirace výsledných portrétů si můžeme prohlédnout [TADY](#).

Tip: S dalšími Piccasovými obrazy se žáci seznámí [ZDE](#) prostřednictvím interaktivní hry. Mezi dalšími tam uvidí dva velmi slavné obrazy s názvy [Guernica](#) a [Avignonské slečny](#).

Tip 2: Na dalších stranách metodiky najdete dvě portrétní šablony k nakopírování a vybarvení.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a i
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

4) Příprava tapas

Pomůcky:

typicky by na talíři neměly chybět jamón (sušená vepřová šunka), sýr, olivy, různé salámy a klobásy, ovoce i zelenina, bílý chléb, dále potřebujeme prkénko či větší talíř, pracovní list (PL12)

Postup:

Tapas znamená malé občerstvení, jednohubky, ve Španělsku je tento způsob stravování velmi oblíbený. Krátké video o tom, co tapas je a proč ho jíme rukama, si můžeme pustit [ZDE](#) (video má 1:27 min). Společně si nyní takový talíř plný šunky, sýrů, zeleniny a pečiva s žáky připravíme.

1. Vybrané potraviny (šunku, sýry, zeleninu, pečivo) nakrájíme a hezky naaranžujeme na talíř nebo prkénko. Na **PL12** jsou další recepty, kterými můžeme naše prkénko doplnit.
2. ¡Que aproveche!, ¡Buen provecho! – Dobrou chuť!

Tip: V Praze existuje několik specializovaných prodejen se španělskými potravinami, kde čerstvé suroviny jednoduše seženeme. Prodejny jsou k dohledání na internetu. Další variantou je čekat na tzv. Španělský týden v prodejnách Lidl.

Během přípravy tapas i hodování si s žáky povídáme o zvyklostech španělské kuchyně a stolování. Využijeme pro to text z metodiky **Bedýnky příběhů – Španělsko**. Ptáme se žáků: *Znáte nějaká typická španělská jídla?*

Španělské stravovací zvyklosti se velmi liší od českých. **Snídání** může být káva, mléko s kakaem nebo čerstvý pomerančový džus a **tostada** (opečený chléb s rozmačkaným rajčetem a olivovým olejem, máslem, marmeládou, apod.). Je velmi populární si dávat snídani v barech a občas si Španělé rádi dopřejí **churros** con chocolate [čuros kon čokolade] (podlouhlé koblihy smažené ve vrstvě oleje, které se namáčí v čokoládě). Hlavním jídlem je oběd, který se na rozdíl od České republiky podává až mezi 2. a 4. hodinou odpolední. Oběd se skládá z několika chodů, prvním bývá salát, hlavní chod tvoří ryba či maso a jako dezert se nejčastěji podává ovoce. Po obědě je velmi důležitá **sobremesa**, to znamená trávit společný čas s rodinou nebo s kamarády u stolu. Poté začíná siesta, čas na krátký odpočinek přibližně do 5h, ačkoliv ne každý Španěl si siestu dopřává. Večeře se podává v 9, někdy až v 11 hodin večer, kvůli tomu, že lidé obvykle pracují až do 8 nebo do 9 do večera. *Líbil by se vám takový stravovací režim?*

Některé z nejpopulárnějších španělských jídel jsou: **Tortilla de patatas** [tortyjas] (existují i veganské verze) omeleta se smaženými bramborami, cibulí a vejci. Dá se jíst jak studená, tak teplá. **Paella** [paeja] – pochází z Valencie, je založená na rýži, jejíž pěstování přinesli do země Arabové. Název paella označoval původně pánev se dvěma držadly, na níž se jídlo připravuje. Existuje více druhů paelly – s mořskými plody, s masem i jen se zeleninou. **Gazpacho** [gazpačo] – pochází z Andalusie a jedná se o letní jídlo, které se připravuje především v sezóně rajčat. V restauracích se servíruje jako studená polévka, doma se ale dá servírovat i jako nápoj ve sklenici. Součástí jsou rajčata, zelená paprika, česnek, tvrdý kousek chleba namočený octem, okurka, extra panenský olivový olej a sůl. **Potajes** [potaches] – patří k nejtradičnějším pokrmům po celém státě, jedná se o různé druhy luštěninových polévek většinou s bramborami. Luštěniny jsou jedním z pilířů středomořské diety. **Jamón ibérico** [chamon ibérico] – je šunka z kýty černého divokého iberského prasete, proto se jí také někdy říká pata negra (černá tlapa). Prase se živí spásáním trávy, bylinek, vyrýváním kořínků a žaludy, které dodávají šunce charakteristické aroma a chuť.

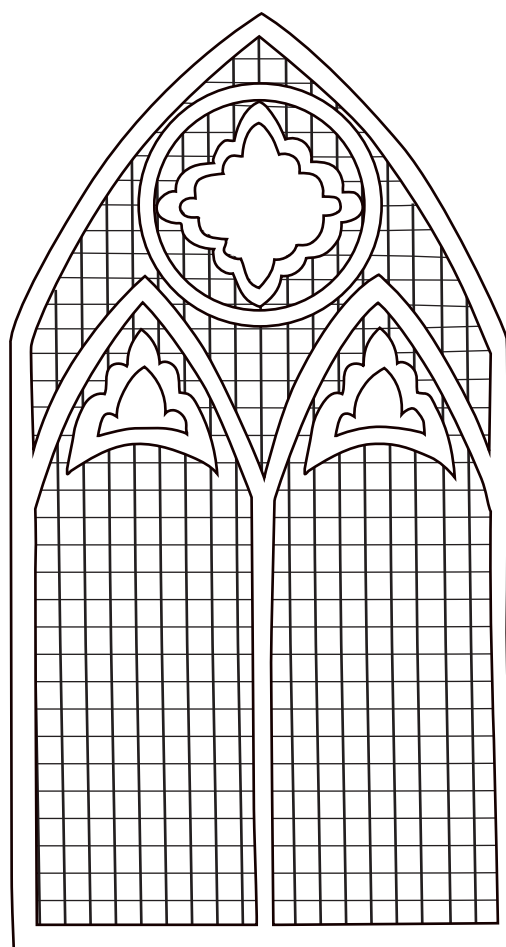
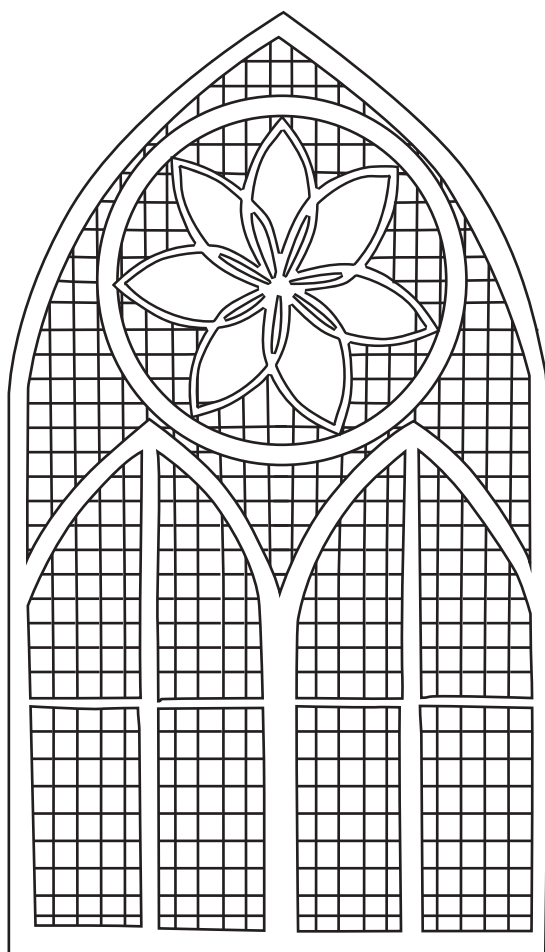
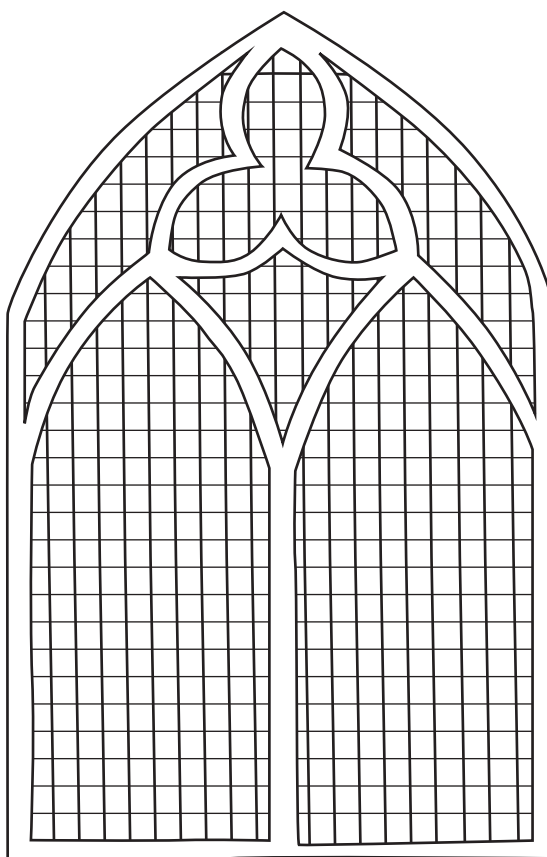
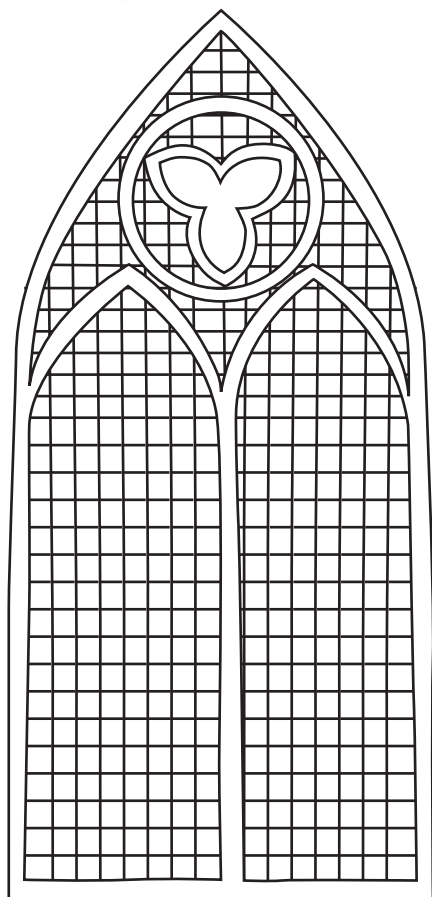
Tip: Pokud je ve škole k dispozici cvičná kuchyňka, můžeme se s žáky domluvit, že si společně vybraný typický španělský pokrm uvaříme.

Domaluj vitráže do oken níže.

PL 11

Výtvarná a pracovní výchova

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

Tapas

Tapas znamená malé občerstvení, jednohubky, ve Španělsku je tento způsob stravování velmi oblíbený. Tady je několik receptů k tapas:

PL = polévková lžíce, ČL = čajová lžička

Španělské koláčky

Potřebujeme: 1 PL olivového oleje, 200 g červené cibule, 1 ČL kmínu, hrst sušených rajčat, hrst petrželky, sůl, pepř, 1 balení rozváleného listového těsta, 2 PL červeného pesta, piniové oříšky

1. Nakrájíme si cibuli na kolečka.
2. Na pánvi si rozejdeme olivový olej a na něm kolečka cibule smažíme, dokud krásně nezměknou. Posypeme kmínem a chvilku ještě opékáme.
3. Nakonec zasypeme petrželkou, sušenými rajčaty, osolíme a opepříme.
4. Předehřejeme troubu na 180 stupňů.
5. Listové těsto rozložíme na vál nebo na kuchyňskou linku. Skleničkou, jejíž průměr je o půl centimetru větší než formičky na muffiny, vykrajujeme z těsta kolečka.
6. Kolečka vložíme do formy na muffiny – měl by vzniknout asi jeden centimetr vysoký košíček.
7. Na dno každého košíčku pak dáme ½ lžičky pesta, rozmázneme ho obrácenou stranou lžičky, nvrch dáme cibulovou směs a zasypeme piniovými oříšky.
8. Pečeme v předehřáté troubě dozlatova.

Bramborová tortilla

Potřebujeme: 250 g brambor, 2 PL olivového oleje, 1 PL másla, 1 červená cibule, 1 stroužek česneku, snítka rozmarýnu, 6–8 vajec, sůl, pepř a máslo na vymazání formy

1. Oloupané brambory nakrájíme na tenké plátky.
2. Na pánvi si rozežřejeme olivový olej a brambory osmahneme dozlatova.
3. Potom přidáme cibuli nakrájenou na půlkolečka, česnek a nasekaný rozmarýn. Osolíme a opeříme.
4. Do pánve vyklepneme vajíčka a lehce promícháme. Ještě než jsou vajíčka hotová, přendáme směs do zapékacích misek, předem vymazaných máslem.
5. Tortillu zapečeme na 180 stupňů 5–8 minut.

Tapas se šunkou Jamon

Potřebujeme: 2 malé bagetky, balení lučiny nebo žervé, 3 sušená rajčata, pár lístků bazalky, 1 balení (80 g) šunky Jamon, sůl

1. V misce smícháme lučinu nebo žervé s nakrájenými sušenými rajčaty a posekanou bazalkou. Směs dosolíme.
2. Našikmo nakrájíme bagety a potřeme je připravenou směsí.
3. Každou bagetku ozdobíme kouskem španělské šunky Jamon.

METODICKÉ LISTY – ANGLICKÝ JAZYK (PL 13)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	práce se slovníkem, čtení s porozuměním, vlastní výtvarná tvorba, práce s textem
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení s historií a současnou podobou španělské vlajky, tvorba slovníčku se slovní zásobou z textu
Pomůcky:	psací potřeby vč. pastelky, počítač s internetovým připojením, interaktivní tabule, česko-anglický slovník (tištěný/online), pracovní list (PL13)

Postup:

Španělská vlajka

Pracovní list **PL13** představí žákům prostřednictvím čtení s porozuměním stručné informace o španělské vlajce. Text může být pro žáky náročný, proto v průběhu čtení mohou pracovat se slovníkem (tištěným, online, příp. na telefonech – např. **Lingea**). U slov *top*, *bottom* a *middle* žáci hledají význam ve tvaru adjektiva. Zároveň si na pracovním listě budou tvořit slovníček vlastní. Na úvod se žáků zeptáme, zda vědí, jak se anglicky řekne vlajka? Pokud ne, napíšeme slovo **flag** na tabuli. Žáci si ho záhy rovněž napíšou na vyznačené místo do slovníčku na pracovním listě.

Poté si rozdáme **PL13** a společně si úvodní text přečteme. Pokud je text na čtení pro žáky těžký, předčítá učitel a žáci text sledují.

Text:

The Spanish flag has three horizontal bands. The top and bottom band are red and the middle band is yellow. The yellow band is twice as tall as each of the red bands. Spain's coat of arms is on the left side of the yellow band .

Spain's flag was officially adopted on December 19, 1981 after the coat of arms was updated.

Jakmile budou mít žáci vytvořený slovník a textu budou rozumět, vezmou si pastelky a dle textu vlajku vybarví. K tématu španělské vlajky najdeme více informací [ZDE](#).

Tip: U tématu státních symbolů můžeme ještě chvíli zůstat a během kreslení žákům pustit španělskou národní hymnu [ZDE](#). Španělská hymna se nazývá *La Marcha Real* (v překladu *Královský pochod*). Zajímavostí je, že do roku 2008 byla jednou z několika národních hymen beze slov. Jedná se o jednu z nejstarších evropských hymen s neznámým původem, první zmínka o ní je z roku 1761.

Státní znak Španělska si více prohlédneme [ZDE](#).

Vlajka

Znak

Ptáme se pro porovnání: *Jaké státní symboly má Česká republika a jak vypadají?*

Přečti si o španělské vlajce a podle textu ji vybarvi. Pomůže ti slovníček, který si vytvoříš.

The Flag of Spain

The Spanish flag has three horizontal bands. The top and bottom band are red and the middle band is yellow. The yellow band is twice as tall as each of the red bands.

Spain's coat of arms is on the left side of the yellow band.

Spain's flag was officially adopted on December 19, 1981 after the coat of arms was updated.

Slovníček

	vlajka
band(s)	
top (adj.)	
bottom (adj.)	
twice	
tall	
coat of arms	
(to) adopt	
(to) update	

METODICKÉ LISTY – HUDEBNÍ VÝCHOVA (PL 14)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Tělesná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, brainstorming, skupinová a párová práce, diskuze, práce s textem, tanec
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s populárními španělskými interprety, současnou hudbou a s tradičními hudebními nástroji
Pomůcky:	počítač s funkčním internetovým připojením a zvuk, interaktivní tabule, pracovní list (PL14), psací pomůcky

Postup:

Španělé jsou živelný národ a stejně taková je i jejich hudba. Španělské písně jsou smyslné, dynamické. Řada španělských hudebních nástrojů je obdobná jako v zemích Latinské Ameriky, protože vycházejí ze stejných kulturních hodnot. Žáků ve třídě se ptáme: *Jak si představujete typickou španělskou hudbu? Znáte nějaké španělské písničky, zpěvačky či zpěváky?* Pokud žáci budou znát a budou mít zájem, můžeme jejich oblíbené písně či interprety krátce ve třídě pustit.

1) Známým interpretem posledních let byl třeba díky svému hitu *Sofia* mladý zpěvák **Álvaro Soler**. Možná bude mezi těmi, které budou žáci jmenovat. Více se o něm mohou žáci dozvědět prostřednictvím interaktivní hádanky **ZDE**. Písničku *Sofia* si společně pustíme v dané aplikaci na poslední straně po kliknutí na tlačítko PLAY, nebo také na youtube **ZDE**. Písnička je velmi rytmická, živelná. Pokud si budou chtít žáci zatancovat, necháme je. Také si můžeme zahrát hru: pokaždé, když uslyší v písni jméno Sofia, udělají předem domluvený pohyb/taneční pózu. Ta může být stejná pro všechny nebo domluvená individuálně ve skupinách.

Španělsky zpívaný hit je i populární píseň **Despacito** zpěváka jménem Luis Fonsi (pochází původem z Portorika), nebo kultovní Macarena dua Los del Río. Právě Macareně se věnuje jeden díl pořadu Rytmix televize Děčko, ke zhlédnutí je **ZDE**. Žáci se tak mohou naučit macarenu tančit. Video má 10 min.

2) Poté se přesuneme k tématu španělských hudebních nástrojů. Na pracovním listu **PL14** se žáci seznámí s vybranými španělskými hudebními nástroji. Rozdáme jim ho a vysvětlíme si zadání, poté budou pracovat samostatně. Žáci si prohlédnou obrázky s názvy hudebních nástrojů a jejich popisky. Poté zkusí přiřadit obrázky ke správným popiskům. Pustíme si hudební ukázky (bez videa, jen zvuk) a žáci budou do tabulky na konci stránky vyplňovat své tipy, jaký hudební nástroj právě slyší. Poté si zkontrolujeme.

Pořadí hudebních ukázek:

- Flamenco kytara: <https://www.youtube.com/watch?v=I3jWsoQ8W8g>
- Kastaněty: <https://www.youtube.com/watch?v=DDyILySNc9Y>
- Akordeon: <https://www.youtube.com/watch?v=7DbdeFcVHzI>
- Cajón: <https://www.youtube.com/watch?v=06ogzyx1ws0> (čti kachon)
- Bonga: <https://www.youtube.com/watch?v=qEtEMpphMK0>
- Rumba koule: <https://www.youtube.com/watch?v=X9v42ohcfRE>

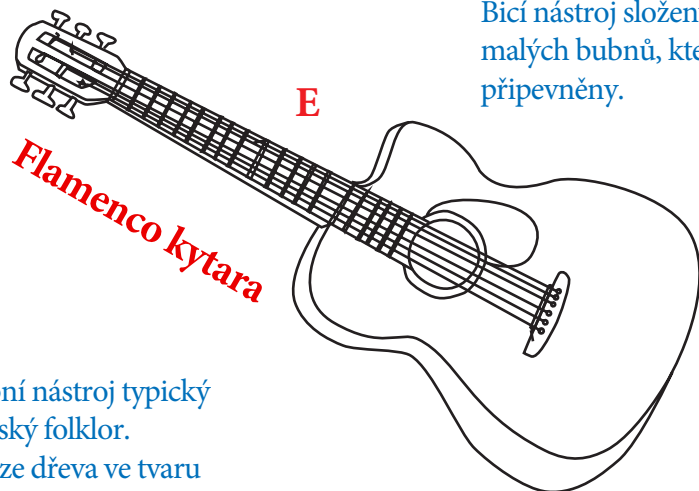
Řešení: 1E, 2F, 3D, 4A, 5B, 6C

Po vypracování se ptáme: *Zkoušeli jste na některý z těchto nástrojů hrát?* Pokud si žáci v části Výtvarná a pracovní výchova vyrobili rumba koule, můžeme si s nimi nyní zahrát, např. jednoduchý rytmus českých lidovek, dříve puštěných španělských písniček, nebo jen trénovat opakování rytmu po ostatních.

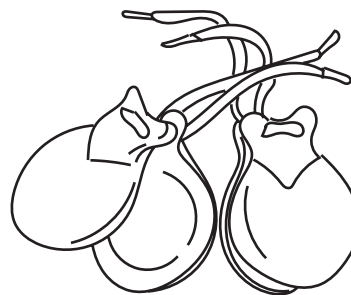

Prohlédni si tradiční španělské nástroje. Potom ke každému z obrázků přiřaď správný popis. Následně uslyšíš několik hudebních ukázek, dle pořadí poslechu si zkus tipnout, jaký hudební nástroj slyšíš jako první, druhý, třetí atd. Stačí, když zapíšeš písmenko, který daný hudební nástroj označuje.

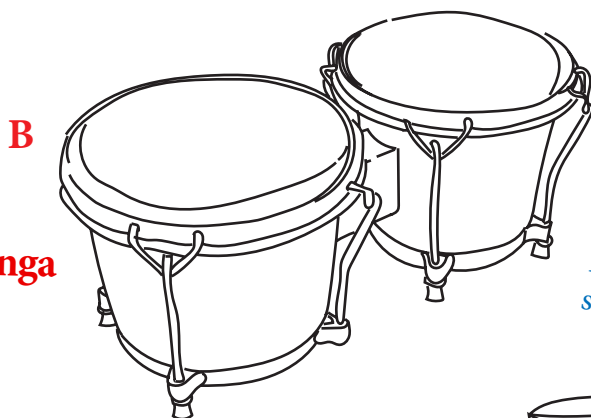
Flamenco kytara

Bicí hudební nástroj typický pro španělský folklor. Vyrobený ze dřeva ve tvaru dvou mušlí.

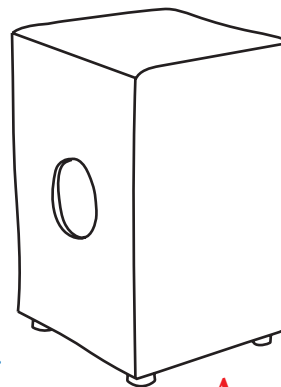
Kastaněty

Bicí nástroj ve tvaru kvádra s ozvučným otvorem na jedné straně.

Bonga

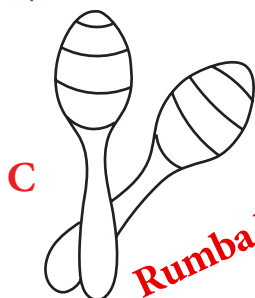
Jednoduchý rytmický nástroj používaný v páru. Má tvar šišky s rukojetí a chrastí.

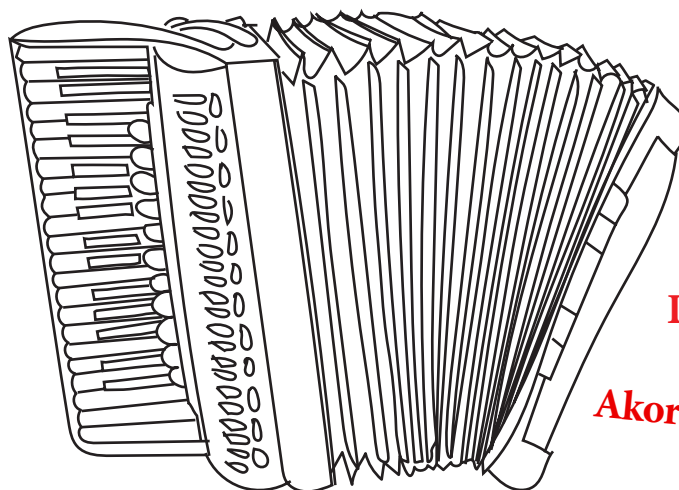
Cajón

Dechový vícehlasný nástroj. Zdrojem zvuku jsou jazýčky rozechvívané proudem vzduchu díky pohybu měchu.

Menší než klasická kytara s jasnějším zvukem, její zvuk je typický doprovod tance flamenco.

Rumba koule

Akordeon

1.	2.	3.	4.	5.	6.

METODICKÉ LISTY – TĚLESNÁ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Matematika
Výukové metody a strategie:	pohybová hra
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se španělskými číslovkami, rozvoj pohybových schopností, fair play, praktický nácvik flamenca
Pomůcky:	různé cvičební pomůcky do hodin TV, notebook s funkčním zvukem pro promítání videa a pouštění hudby

Postup:

1) Hra „Un dos tre momia es“

Jedná se o španělskou obdobu hry „cukr, káva, limonáda“, kterou si nyní zahrajeme s žáky a ve které si zopakují základní číslovky do deseti ve španělštině. Už se s nimi setkali v části Matematika. Název hry doslova znamená „jedna, dva, tři, mumie je“. Předem se můžeme žáků ve třídě zeptat *Pamatuje si někdo, jak se španělsky počítá do deseti?*

Pravidla hry jsou následující:

1. Vybereme jednoho žáka, který půjde na opačnou stranu místnosti než zbytek třídy.
2. Žák se otočí zády, a zatímco bude španělsky opakovat „un dos tre, momia es“ (**ZDE** si můžeme pustit výslovnost), zbytek třídy půjde nebo poběží proti němu.
3. Jakmile žák domluví, rychle se otočí.
4. V ten moment všichni zůstanou stát jako sochy/mumie. Kdo se pohne, může být poslán o několik kroků zpět, nebo úplně vypadnout – záleží na žákovi vepředu či na společné domluvě.
5. Kdo se jako první dostane na druhou stranu, vyhrává a střídá prvně vybraného žáka, zbytek se vrací zpět. Takto hru několikrát opakujeme.

Tip: Pohyb, jakým se žáci budou dostávat na druhý konec místnosti, můžeme variovat, stejně tak např. pomůcky, které k tomu budou využívat (např. běžet pozadu, skákat přes švihadlo, jít jako raci, zdolávat překážkovou dráhu apod.).

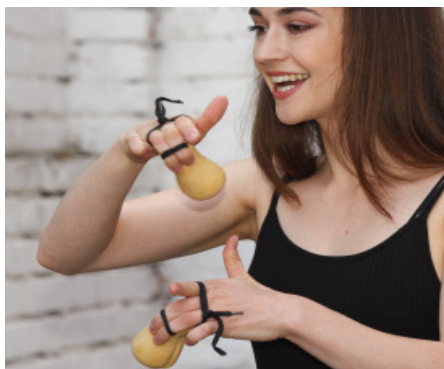

2) Flamenco

Flamenco je důležitou součástí španělské kultury. Pochází z Andalusie ve Španělsku a má několik charakteristických prvků, který tento hudební a taneční styl dělají jedinečným:

- **Rytmus** – flamenco je založené na rytmu, které tvoří jeho typický rámec. Často je zdůrazněn tleskáním či podupáváním.
- **Kytara** – k doprovodu zpěvu a tance je používána typická **flamenco kytara**. Je o něco menší než klasická kytara a má jasnější zvuk.
- **Zpěv** – flamenco je silně propojeno se zpěvem, který je vášnivý a emocionální. Texty písní často vyjadřují velké emoce – lásku, trápení, smutek či radost.
- **Tanec** – Je silný, expresivní, vášnivý, často je využívána i improvizace tanečniců.
- Pomůcky jako **kastaněty, vějíře** či **sukně s kanýrem** dodávají flamencu na dramatictosti. Stejně tak i **výrazné kontrastní barvy, gesta a výrazy ve tvářích tanečniců**.

Flamenco se rozšířilo do celého světa. Ukázku několika flamenco sekvencí si pustíme **ZDE**.

Žáci si poté vyzkoušejí jednoduchou taneční sekvenci doprovázenou tleskáním a podupáváním jako v tomto **videu**. Dále si mohou vyzkoušet složitější choreografii spolu s tanečnicí **ZDE**, nebo se jen zaposlouchat do rytmu a improvizovat.

POUŽITÉ ZDROJE

[CIT. 2023-10-10] DOSTUPNÉ POD LICENCÍ PUBLIC DOMAIN A CREATIVE COMMONS Z:

- https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%81lvaro_Soler
- <https://view.genial.ly/63c9b9cd6444fd00105830b4/interactive-content-find-the-character>
- <https://www.youtube.com/watch?v=qaZ0oAh4evU>
- https://www.youtube.com/watch?v=fkY2_-Aq6xY
- <https://www.youtube.com/watch?v=d7ImpF7ca4A&t=498s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=I3jWsoQ8W8g>
- <https://www.youtube.com/watch?v=DDyILySNc9Y>
- <https://www.youtube.com/watch?v=7DbdeFcVHzI>
- <https://www.youtube.com/watch?v=06ogzyx1ws0>
- <https://www.youtube.com/watch?v=qEtEMpphMK0>
- <https://www.youtube.com/watch?v=X9v42ohcfRE>
- <https://translate.google.cz/?hl=cs&sl=auto&tl=cs&text=un%20dos%20tres%20momia%20es-&op=translate>
- <https://slovníky.lingea.cz/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0pan%C4%9Blsk%C3%A1_vlajka
- <https://www.youtube.com/watch?v=Ue4p3CoNjv0>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_znak_%C5%A0pan%C4%9Blska
- <https://slideplayer.cz/slide/2339615/8/images/4/St%C3%A1tn%C3%AD+znaky+Hymna%3A+V-lajka+Znak.jpg>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0pan%C4%9Blsk%C3%A1_hymna
- https://inbaze.cz/wp-content/uploads/2020/04/Spansko_pracovnikarty_final.pdf
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Maurov%C3%A9>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Maursk%C3%BD_sloh
- <https://dcontent.inviacdn.net/shared/img/web-830/2018/4/5/m0/591331.jpg>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/51/Wazir_khan_mosque%2C_tile_art1.jpg/800px-Wazir_khan_mosque%2C_tile_art1.jpg
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Alhambra>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/de/Dawn_Charles_V_Palace_Alhambra_Granada_Andalusia_Spain.jpg
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Granada>
- <https://www.youtube.com/watch?v=T-2pppG-eS4>
- <https://cdn.elebase.io/173fe953-8a63-4a8a-8ca3-1bacb56d78a5/78c1008f-911b-4fb5-8ed8-cde-7ba37e8eb-minaret-in-lednice-park-pecold-shutterstock-109640144-1000.jpg?q=75>
- <https://www.jewishmuseum.cz/pamatky-a-expozice/pamatky/spanelska-synagoga/>
- <https://cdn-vsh.prague.eu/object/1636/kmb-7770.jpg>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0pan%C4%9Bl%C5%A1tina>
- <https://www.planetacestovani.cz/wp-content/uploads/2018/03/%C5%A1pan%C4%9Blsko-mapa-dle-region%C5%AF.gif>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

- <https://learningapps.org/watch?v=pex46q8sk23>
- <https://www.classtools.net/FB/home-page>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADslov%C3%AD>
- https://cs.wikiquote.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A1_p%C5%99%C3%ADslov%C3%AD
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0pan%C4%9Blsko>
- <https://www.google.com/maps>
- https://www.google.com/maps/place/%C5%A1pan%C4%9Blsko/data=!4m2!3m1!1s0xc42e-3783261bc8b:0xa6ec2c940768a3ec?sa=X&ved=2ahUKEwi09Nu61IuCAxWx_rsIHxuD9cQ8gF-6BAGREAA&ved=2ahUKEwi09Nu61IuCAxWx_rsIHxuD9cQ8gF6BAGUEAE
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Madrid>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/13408-spanelsko-madrid?vsrc=vyhledavani&vsrcid=madrid>
- <https://www.mylifeelsewhere.com/country-size-comparison/spain/czech-republic>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bale%C3%A1ry>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Kan%C3%A1rsk%C3%A9_ostrovy
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/4449-staty-evropy-spanelsko>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6d/Spanish_language_World_Map.svg/1920px-Spanish_language_World_Map.svg.png
- <https://zamoravu.eu/wp-content/uploads/2020/02/obrazek1.png>
- <https://stahnu.cz/data/stahnu.cz/appimages/29/29167.jpg>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Administrativn%C3%ADl%C4%9Blen%C3%AD%C5%A0pan%C4%9Blska>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Provincie_ve_%C5%A0pan%C4%9Blsku
- https://www.stoplusjednicka.cz/sites/default/files/gibraltar_04.jpg
- <https://radiozurnal.rozhlas.cz/pozor-na-svacinu-varuji-pred-opicemi-na-gibraltaru-ne-vsichni-si-vsak-nechaji-6203100>
- <https://www.stoplusjednicka.cz/sites/default/files/mapy/2019/03/gibraltar.jpg>
- <https://www.radicestujeme.eu/img/exphoto/1280px-H%C3%A9rcules3D.jpg>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Gibaltarsk%C3%BDpr%C5%AFliv>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/4484-gibraltar-majak-na-konci-sveta>
- https://brydova.cz/wp-content/uploads/2015/03/napady_HraKejlovic_11.jpg
- <https://i.pinimg.com/564x/22/0a/e1/220ae140c603265fc403c54833858c31.jpg>
- <https://www.biolib.cz/IMG/GAL/BIG/316647.jpg>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3b/Lince_ib%C3%A9rico_%28Lynx_pardinus%29%2C_Almuradiel%2C_Ciudad_Real%2C_Espa%C3%B1a%2C_2021-12-19%2C_DD_07.jpg
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Magot_bezocas%C3%BD
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/34/Chamaeleo_chamaeleon.png
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Chameleon_obecn%C3%BD
- https://www.google.com/search?q=chameleon&tbm=isch&ved=2ahUKEwjXo7jOg-75AhVXh-c4BHcrCClgQ2-cCegQIABAA&oq=chameleon&gs_lcp=CgNpbWcQAzIICAAQgAQQsQMy-BQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgARQmhJYmhJg3hRoAHAAeACAAGVIAZ4BkgEBMpgBAK-ABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&scclient=img&ei=a7oNY5fCK9eKur4PyoWrwAU&bih=577&biw=1280

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

- https://www.google.com/search?q=Chamaeleo+chamaeleon&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjXsu_5g-75AhUwnP0HHWHNDhkQ_AUoAXoECAIQAw&biw=1280&bih=577&dpr=1.5
- <https://www.abicko.cz/clanek/precti-si-priroda/10995/chameleoni-kdyz-barvy-promluvi.html>
- <http://www.celysvet.cz/krasne-fotky/staty/119/greater-flamingos--fuente-de-piedra-lagoon--spain.jpg>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/97/Chondrostoma_nasus_%28aka%29.jpg/387px-Chondrostoma_nasus_%28aka%29.jpg
- <https://cs.speaklanguages.com/%C5%A1pan%C4%9Bl%C5%A1tina/slov%C3%AD%C4%8D-ka/%C4%8D%C3%ADsla>
- <https://www.google.com/search?q=google+translate&oq=google+&aqs=-chrome.0.69i59j0i131i433i512l2j69i57j0i433i512j69i60l3.1071j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8>
- <https://www.google.com/search?q=google+translate&oq=google+&aqs=-chrome.0.69i59j0i131i433i512l2j69i57j0i433i512j69i60l3.1071j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Krychle>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ctverec>
- <https://artprojectsforkids.org/wp-content/uploads/2021/07/How-to-Draw-a-Cube-diagram-800x1035.jpg.webp>
- https://www.google.com/search?q=sagrada+familia&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi4hL7S-vD1AhWE6aQKHQxIBboQ_AUoAXoECAIQAw&biw=1280&bih=577&dpr=1.5
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Sagrada_Fam%C3%ADlia
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Antoni_Gaud%C3%AD
- https://www.google.com/search?q=la+sagrada+familia+inside&tbm=isch&ved=2ahUKEwjahIP-lse_5AhUGtBoKHYSDDkIQ2-cCegQIABAA&oq=la+sagrada+familia+inside&gs_lcp=CgNpbW-cQARgAMgUIABCABDIGCAAQHhAFMgYIABAEAUyBggAEB4QBTIGCAAQHhAFMgYIABAEAgYBggAEB4QCDIGCAAQHhAIMgQIABAYOgQIABBDogYIABAEAc6BAgAEB-46CAGAEb4QBxAFoggIABAEAgQB1C7CViTIWDCIimgBcAB4AIABlAGIAZUEkgEDNi4x-mAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&scient=img&ei=DnEOY9rFM4boaoSlupAE&bih=577&biw=1280
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vitr%C3%A1%C5%BE>
- <https://www.gigaplaces.com/clanek-za-vitrazemi-do-svatovitske-katedraly/>
- <https://www.cestujlevne.com/pruvodce/spanelsko/barcelona/co-videt>
- <https://i.pinimg.com/564x/d2/33/20/d2332091fcbd1eec36af60a2ebce7397.jpg>
- <https://i.pinimg.com/564x/95/b5/ef/95b5ef31f69766897e4b021ced20cadd.jpg>
- <https://i.pinimg.com/474x/ab/46/fb/ab46fb04bce51781c78d62c2db289376.jpg>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Rumba_koule
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kubismus>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Pablo_Picasso
- <https://artprojectsforkids.org/picasso-art-project/>
- [https://cz.pinterest.com/search/pins/?q=picasso%20portrait%20project&rs=typed&term_meta\[\]=picasso%7Ctyped&term_meta\[\]=portrait%7Ctyped&term_meta\[\]=project%7Ctyped](https://cz.pinterest.com/search/pins/?q=picasso%20portrait%20project&rs=typed&term_meta[]=picasso%7Ctyped&term_meta[]=portrait%7Ctyped&term_meta[]=project%7Ctyped)
- <https://view.genial.ly/63d16a8d1b9ac60018c33f41/interactive-content-find-the-pairs>
- <https://cdn.britannica.com/79/91479-050-24F98E12/Guernica-canvas-Pablo-Picasso-Madrid-Museo-Nacional-1937.jpg>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

- <https://www.pablocassio.org/images/paintings/avignon.jpg>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/7058-tapas-jime-rukama?vsrc=video&vsrclid=ocean-plne-plastu&backlink=tc23s>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tapas>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Churro>
- https://sk.wikipedia.org/wiki/Tortilla_de_patatas
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Paella>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Gazpacho>
- <https://es.wikipedia.org/wiki/Potaje>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Jam%C3%B3n_ib%C3%A9rico
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3319974-sagrada-familia-se-nedokonci-ani-v-roce-2026-kvuli-ubytku-turistu-se-mohou-prace>
- <https://learningapps.org/watch?v=pibr7tqrc23>
- <https://openai.com/dall-e-2/>
- <https://www.ikea.com/cz/cs/p/galej-svicen-na-caj-svicky-36418000/>
- https://www.asko-nabytek.cz/144125.0-sada-podtacku-6-ks-tango-10-cm-sklo?gclid=Cj0K-CQiA54KfBhCKARIsAJzSrd-0M9A6geKKPHe4_dRTWftn6wXcvyaejcWyQoZmYQGMcx-AgSVjhEwaAiyGEALw_wcB
- <https://www.youtube.com/watch?v=AsPhnlXehBk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=0gHdaSYDx7E>
- https://www.onstagedancewear.com/images/p/2928/2928-thickr_default.jpg
- <https://generace20.vosp.cz/wp-content/uploads/2022/05/5F3A3943.jpg>
- <https://www.svetkarnevalu.cz/files/products/images/normal/10888.jpg>
- <https://www.youtube.com/watch?v=sFUC5ROtN8M>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Flamenco>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Flamenco_kytara

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

